

Svensk Bridges historia

T o m 2000 av LISBETH & BJÖRN ÅSTRÖM, STOCKHOLM Fr o m 2000 av BO APPELQVIST, MÖLNLYCKE

Ett nationellt bridgeförbund bildades i Sverige 1933 och 2013 firar därmed Förbundet Svensk Bridge 80 år.

F d förbundsordföranden Bo Appelqvist och Lisbeth och Björn Åström blickar tillbaka i historien.

HUR DET HELA BÖRjade

Spelet bridge uppstod i slutet av 1800-talet som en utveckling av andra dåtida kortspel, i första hand whisten. Det förefaller som om bridgen vidareutvecklades på flera håll i världen ungefär samtidigt, bl.a. i Ryssland, Europa och Amerika. I vilket språk ordet bridge har sitt ursprung och vad det egentligen står för är det faktiskt ingen som med säkerhet vet. Men nog ligger det nära till hands att tänka sig den engelska betydelsen av ordet – nämligen bro – som en trolig och framförallt adekvat beskrivning av spelets karaktär.

I april 1904 återfinns i en Stockholmstidning följande intressanta notis :

”I skildringar från de rika klassernas lif i London har man under de senaste båda åren allt oftare träffat på ordet bridge, men inte fått veta stort mer därom än att det är ett mycket roligt och framförallt mycket farligt kortspel, som bedrivs i de nämnda kretsarna med formlig passion och som ruinerat många förnämiteter där ute. Nu har detta spel emellertid introdu-

S V E N S K
B R I D G E
80 ÅR ♦ 1933–2013

cerats även i Sverige, hvarest det på åtskilliga håll bedrivs ganska energiskt och är ofantligt omtyckt. Spelet i sig själft förtjänar väl knappast det rykte för farlighet som gått före det från England, utan kan liksom många andra spel vara ett oskyldigt sällskapsnöje eller en ruinerande sysselsättning alltefter poängens storlek.”

Det var främst amerikanerna som systematiserade bridgen och vidareutvecklade reglerna och metoderna. En förgrundsfigur i det sammanhanget var Harold Vanderbilt som under 1920-talet dels konstruerade ett för

den tiden avancerat budsystém, dels bidrog till att göra spelet populärt och fashionabelt. Vanderbilt var ett mycket känt namn i USA och släkten hade en ansenlig förmögenhet.

En annan gigant i bridgens barndom var Ely Culbertson. Culbertson var född i Rumänien 1891. Efter en spännande och omväxlande uppväxt i flera europeiska länder (Culbertson talade flytande ryska, engelska, franska, tyska, tjeckiska, spanska, italienska och förstod att läsa bl.a. slovenska, polska, svenska, danska, norska, latin och grekiska) kom Culbertson till USA 1921. Hans familj hade förlorat sina tillgångar i den ryska revolutionen 1917.

Culbertson förtjänade i USA till att börja med sitt uppehälle genom kortspel och han blev snart en mycket skicklig bridgespelare. Han började skriva böcker i ämnet och 1929 grundade han tidningen The Bridge World, världens första bridgetidning. 1930 gjorde han succé med boken Blue Book, i vilken han lade grunderna för den moderna kontraktsbridgen. Hans idéer om budgivning lever faktiskt

kvar även i nutidens s.k. naturliga budsystem.

Ely gifte sig med USA:s på den tiden kanske främsta kvinnliga spelare Josephine och tillsammans uppnådde de stora framgångar vid bridgebordet. Enligt många var Josephine den skickligare spelaren av de två.

I Sverige började man spela bridge i mer organiserad form under 20-talet. Några kända namn från den tiden var Ivar Andersson, bridgeskribent i Svenska Dagbladet redan på 20-talet, Einar Werner, Putte Kock, Seth och Tom Wennberg och sedermera Eric Jannersten.

1932 spelades den första ”riktiga” tävlingen i Stockholm med duplikatbrickor. Dessförinnan hade man fått sina kort i vanliga kuvert märkta Nord, Syd, Väst och Öst. Tävlingen arrangerades i samarbete med Stockholmstidningen och Stockholms Schackförbund.

Den blev en stor succé och samma år bildade bl.a. Einar Werner och Seth Wennberg Stockholms Bridgesällskap. Ungefär samtidigt startades Göteborgs Bridgesällskap och Malmö

Bridgeklubb. Den drivande kraften i Göteborg var Yngve Olsson, som till och med lyckades skaffa egna lokaler till bridgeklubben, troligen den första i Sverige.

Skåne var emellertid den landsända där bridgen utvecklades snabbast under 30-talet och 1935 bildades det första distriktsförbundet, Skånes Bridgeförbund. Dess förste ordförande var Gustaf Lindstedt och till sekreterare valdes Oskar Bergqvist.

1932 bildades EBL, det Europeiska Bridgeförbundet, European Bridge League och samma år spelades det första europamästerskapet för fyrmannalag i Holland. Segrade gjorde Österrike, som dominerade den europeiska bridgen på 30-talet. Redan 1927 hade man i USA startat American Bridge League (ABL), men det skulle dröja ända till 1958 innan Världsbidgeförbundet (WBF) bildades.

För att få delta i internationella mästerskap måste det deltagande landet ha ett nationellt förbund. Av det skälet bildade de tre ovannämnda klubbarna i Stockholm, Göteborg och Malmö Sveriges Bridgeförbund (SBF) år 1933.

Förbundets huvuduppgift de allra första åren blev att upprätthålla de internationella kontakterna och redan 1936 fick Sverige uppdraget att arrangera EM i Stockholm, där tävlingarna avhölls på Grand Hotel. Även 1936 segrade Österrike, men tre år senare i skuggan av krigsutbrottet 1939, kunde Sverige vinna sitt första Europamästerskap i Haag. Vinnarna hette Putte Kock, Einar Werner, Tore Sandgren och Jackie Neumann.

Efter detta EM måste alla internationella mästerskap avbrytas på grund av världskriget och inte förrän 1948 anordnades nästa EM, då i Köpenhamn.

DEN SVENSKA BRIDGENS FRAMVÄXT

Bridgespelet spred sig snabbt över Europa och Sverige under 20- och 30-talen. I Sverige spelade man bridge i många olika sammanhang. Schackklubbar fanns redan på många håll i landet och där kunde man även spela bridge. På många arbetsplatser utövades idrott i bl.a. ”Korpens” regi och där började bridgen dyka upp som en aktivitet. Under 30-talet var

Världsmästarpar i Budapest 1937, Ely och Josephine Culbertson.

Harold Vanderbilt introducerade bridge.

det god konjunktur för militären och det spelades mycket kort på officersmässar och luckor runt om i landet. På universitet och högskolor spelade studenterna bridge. Och naturligtvis spelade man mycket kort i hemmen. I början av 30-talet fanns det i Sverige ca 430.000 radiolicenser, och ingen TV. Det fanns en bil per 45 invånare i landet och Sverige var därmed det tionde biltätaste landet i världen. Vad kunde man egentligen göra hemma under mörka vinterkvällar?

Svensk bridge började organisera sig för att ta hand om alla intresserade spelare. Det gällde att bilda lokala klubbar och att ordna tävlingar så att man kunde fånga upp spelare som fanns utspridda lite här och där.

För Sveriges Bridgeförbund blev en viktig uppgift att anordna svenska mästerskap. De första SM-tävlingarna i förbundets regi hölls 1940 och det var SM-par.

Men redan dessförinnan hade dagstidningarna inbjudit till inofficiella SM-tävlingar i bridge; bl.a. anordnade Dagens Nyheter SM i auktionsbridge 1934-35. Svenska Dagbladet, genom Ivar Andersson, var emellertid den tidning som betydde allra mest för att sprida bridgeintresset i landet och tidningen ordnade turneringar under mer än femton års tid ända fram till 1945. 1930-31 ställde inte mindre än 2.620 spelare upp i Svenska Dagbladets tävling!

1930-talet var ett märkligt decennium. I början av årtiondet var det ekonomisk depression runt om i världen. Ådalenkravallerna utanför Sundsvall 1931 var ett uttryck för den ekonomiska misären för många grupper i det svenska samhället. Den kände industrimannen Ivar Kreugers självmord och den därpå följande finansiella krisen väckte starka känslor.

Emil Henriques och Alice Swartling, två populära profiler i bridgens ungdom.

1933 ingick socialdemokraterna och bondeförbundet en politisk uppgörelse, den s.k. kohandeln, som var ett program för att komma tillrätta med den höga arbetslösheten och få fart på ekonomin i landet.

Ute i Europa framträder en rad mycket speciella politiska ledare. I Tyskland vinner nazisterna valet 1933 och Hitler kommer fram på allvar. I Ryssland sitter kommunisten Stalin vid makten och i Italien fascisten Mussolini. I Spanien faller demokratin i inbördeskriget och rebellgeneralen Franco proklamerar sig som Spaniens statsöverhuvud. Vad dessa märkliga politiska ledare och grupperingar kunde åstadkomma skulle människorna mycket snart få erfara.

Samtidigt som de politiska och ekonomiska problemen var stora så växte sig kultur, idrott och fritidsaktiviteter starka. Under 30-talet kom t.ex. många av våra stora författare, som Nils Ferlin, Harry Martinsson,

Ivar Lo Johansson, Vilhelm Moberg och många fler. Idrottsrörelsen växte som aldrig tidigare och både elit- och breddidrotten hade otroliga framgångar. Schack och bridge lockade många nya utövare och folkbildningen och kursverksamheten började ta fart. Filmen var mycket populär och Charlie Chaplin, Alfred Hitchcock och Viktor Sjöström var tre kända filmskapare. Några av svensk revys stora avlider under 30-talet, Ernst Rolf och Emil Norlander.

Sveriges Bridgeförbund bildas alltså i en orolig, men samtidigt mycket kreativ tidsperiod. Den förste ordföranden var advokat Emil Henriques, som kom att stanna på sin post i hela 15 år.

De tre viktigaste uppgifterna för SBF var att placera svensk bridge på Europas karta, att få igång nationella mästerskap och att organisera de svenska spelarna och klubbarna.

Den första uppgiften löste man mycket bra, men mellan 1939 och 1948 var det i stort sett helt dött när det gällde internationellt utbytte.

Det stora eldprovet kom redan 1936 då SBF i ungdomlig optimism ställt sig som arrangör för europamästerskapen. Tävlingarna skulle spelas den 13-18 juli. Det var ingen stress på den tiden, först firade SBF midsommar i lugn och ro och först därefter, ca två veckor före invigningen, satte man full fart på planeringen av arrangemangen.

Första problemet var att finna en lämplig spellokal. Grand Hotels vinterträdgård, kafé, festvåning, spanska rum etc hyrdes. Där byggdes bås för varje match och bakom båsen avsatser där åskådarna kunde stå.

Nästa problem var att hitta en driven tävlingsledare. Någon sådan fanns vid denna tid ännu inte Sverige. Man kontaktade därför en österrikare,

Watza, som med kort varsel ställde upp och fixade de bridgetekniska detaljerna.

Men hur skulle SBF bekosta hela kalaset? SBF hade inga pengar i kassan för ett så stort arrangemang som ett EM. Praxis var dessutom att värdnationen stod för alla de deltagandelagens omkostnader förutom själva resan. Lösningen blev att ordföranden Emil Henriques betalade alltihop ur egen kassa, svensk bridges förste sponsor (?). Men det var det värt tyckte Henriques: "Det var ju väldigt roligt att ha dom här".

När det gällde uttagningen av de svenska lagen uppstod en ny situation. Tidigare hade endast sådana spelare kunnat komma ifråga som på egen hand kunde bekosta sin resa till det aktuella evenemanget. Men nu på hemmaplan fanns det betydligt fler hugade spekulanter på en plats i laget. Det bestämdes att så många som möjligt skulle få vara med och prova internationell krutrök, så Sverige nominerade hela fem par till tävlingen! Visserligen stod det i tävlingsbestämmelserna att man fick ha högst sju spelare i ett lag, men att Sverige hade tio brydde sig tydligen ingen om. Ingen av de andra nationerna verkade ta någon notis om värdnationens spelare, även om vi själva tyckte att vi var mycket skickliga. Och gästerna hade rätt, av tretton deltagande lag kom Sverige 11:a. I herrtävlingen spelade Ivar Andersson–Erik Engström, Gustaf Lindstedt–Oskar Bergqvist, Sölve Sundin–Yngve Olsson, Bertil Fant–Tore Sandgren och Putte Kock–Einar Werner.

Det spelades även en damtävling, men hur det gick för Sverige framgår inte av resultatlistan. I damlaget spelade Alice Swartling–Valborg Hals, Märta Henre–Eva Westerling och

Eric Jannersten.

Nanny Elmgren–Maja Hedström.

Österrike vann både herr- och damklassen. I Österrikes damlag spelade vid denna tiden världens troligen skickligaste kvinnliga spelare genom alla tider, Rixi Markus.

Ely Culbertson bjöds in som hedersgäst till EM 1936. Putte Kock fick i uppgift att hämta bridgekungen på Bromma flygplats. Culbertson var alltid mycket elegant, både till utseende och språk, och han hade exklusiva vanor. När de anlände till Grand Hotel fick värdarna veta att det inte räckte med ett hotellrum för honom utan att det behövdes tre! Ett mottagningsrum, ett arbetsrum och ett sovrum. Personalen fick omedelbart dessutom möblera om rummen.

Vid ett tillfälle fick han se några svenskar som spelade sällsksbridge och använde marker. Culbertson förklarade genast att spel med marker i bridge var underklassigt, i bridge använde man protokoll! Marker hörde poker och andra hasardspel till.

I Sverige besökte Culbertson Bon-

niers bokförlag för att tala för sina böcker. Putte hade i förväg diskuterat med Tor Bonnier om att ge ut Culbertsons "The Red Book" på svenska. Bonnier hade varit minst sagt avvisande, men han tog ändå emot den amerikanske gästen. Putte hade varnat Culbertson att det kunde bli ett kyligt möte. Men Culbertson bara skrattade, överlåt snacket till mig så skall du få se... Och Culbertson gjorde en suverän uppvisning i konsten att sälja in bridge. Tor Bonnier blev entusiastisk över detta fantastiska kortspel som utvecklade hjärnan, förädlade människan etc, etc, så snart kom Culbertsons Röda Bok ut på svenska.

Som hedersgäst höll Culbertson tacktalet vid den avslutande banketten efter EM. Han beskrev i tjugiga vändningar världens vackraste land, Sverige, de perfekta arrangemangen osv. Men sen kom slutklämmen: "Det finns bara en smolk i min glädjebägare denna dag. Min fru Josephine kan inte vara här med mig. Hon befinner sig på rekreativresa i Schweiz. Hon har alldeles nyligen givit liv åt en liten baby (våldsamma applåder från publiken). Denna lilla baby är The Gold Book".

1937 får Sverige sin första världsmästare. I Budapest anordnas bl a mixed-VM och där vinner Elna Friberg i par med den danske spelaren Otto Kaalund–Jørgensen. Det skulle dröja ända till 1997 innan Sverige får sina nästa världsmästare.

Den andra huvuduppgiften för SBF, att ordna nationella mästerskap, gick också bra och deltagandet i de svenska mästerskapen ökade snabbt. Startåren för de olika tävlingarna är: 1940 SM-par, 1942 SM-lag, 1949 SM-damer, 1954 SM-mixed och 1967 JSM-par.

Den tredje uppgiften, att skapa en

bra svensk organisation, löste man däremot mindre bra måste sägas. Sveriges Bridgeförbund var i huvudsak en stockholmsföreteelse och i SBF:s stadgar stod det till och med att ordföranden och sekreteraren måste vara bosatta i Stockholm!! Man lyckades inte skapa något riktigt kansli, det var en garderob hemma hos sekreteraren, än mindre en bra organisation över landet. Hela SBF vilade på mycket lösa boliner. Skånes Bridgeförbund stod t.ex. utanför Sveriges Bridgeförbund ända till 1941 och när de anslöts sig mer än fördubblades medlemsantalet i SBF.

Antalet bridgeklubbar växte successivt och det fanns uppskattningsvis 300-400 klubbar i landet i början av 40-talet.

1939 startade Eric Jannersten Bridgetidningen och den är därmed världens näst äldsta bridgetidning. Antalet klubbar fortsatte sedan att öka under 40- och 50-talen, vilket delvis var Eric Jannerstens förtjänst. Han reste på eget initiativ landet runt och startade kurser och bridgeklubbar. Eric gjorde detta av affärsmässiga skäl eftersom han försörjde sig bl.a. som bridgeboksförfattare, en av världens allra främsta. 1958 var Eric initiativtagare till bildandet av IBPA, International Bridge Press Association, där världens främsta bridgejournalister är medlemmar.

Trots att arbetsdagarna var långa med kvällsjobb därtill, och att man jobbade till klockan 14 på lördagar, orkade folk spela bridge både på helger och kvällar. Medelåldern bland spelarna var klart lägre på 40-talet än vad den är idag.

SVENSK BRIDGE EFTER KRIGSSLUTET 1945

När kriget äntligen var slut kunde man återigen börja blicka utanför lan-

dets gränser. T ex började NM spelas 1946. De reslystna började vakna till liv och SBF fick mer att göra igen.

Det först bevarade styrelseprotokollet i SBF är daterat den 16 maj 1947 och det är från ett konstituerande sammanträde. Förbundsordförande var fortfarande Emil Henriques och övriga närvarande på mötet var styrelsemedlemmarna Jannersten, Kock, Philipson, Werner, Westermark och suppleanten Friman.

Av styrelsens sammansättning kan man konstatera att det i stort sett var enbart elitspelare från huvudstaden som ingick och en närliggande hypotes är då att styrelsen främst ägnade sig åt frågor som var av intresse för denna grupp av spelare. (Någon kvinna ingick givetvis inte heller i styrelsen även om Elsa Nygren hjälpte sekreteraren med förbundets bokföring.)

Låt oss ta reda på om denna hypotes är riktig genom att studera protokollet från denna tid.

Det första bevarade protokollet där man fattade beslut härrör från april 1948. Vid detta möte diskuterade man flera intressanta frågor.

^a Stockholms Korporationsbridgeförbund, med ett mycket stort antal medlemmar, ville gärna bli medlem i SBF. Man ville dock inte betala medlemsavgiften, 1 krona per spelare. Verkställande utskottet fick i uppdrag att fundera på frågan och återkomma med förslag.

^a Sekreteraren (Einar Werner) uttryckte önskemål om att en person skulle deltidsanställas för att hjälpa till med kassagöromål m.m. eftersom sekreteraren på grund av förbundets goda utveckling omöjligen kunde göra allting på egen hand. Något beslut fattades inte i frågan.

^a EM i Köpenhamn 1948 stod för

dörren. Ett av de uttagna paren, Nils-Olof Lilliehöök-Jan Wohlin, hade börjat använda alltmer komplicerade budkonventioner (början till Efossystemet) och SBF hade uppmanat spelarna att komma in med en redogörelse för budsystemet inför stundande EM. Styrelsen hade fått en sådan redogörelse och man skriver: "...överenskommelsen under punkt 6 icke finge komma till användning i EM, då denna konvention måste anses för invecklad för att man rimligen skulle kunna begära, att de övriga ländernas representanter skulle kunna sätta sig in i den. Det kunde även ur andra synpunkter anses olämpligt, att en sådan konvention komme till användning i EM-tävlingarna". Vilka andra synpunkter gjorde konventionen olämplig kan man undra?

Nåväl, det gick bra att spela utan den konventionen som förbjöds och Sverige slutade på silverplats. De övriga spelarna i laget var Putte Kock-Einar Werner och Sölve Sundin-Tom Wennberg.

^a Danmark hade inför EM vänt sig till Sveriges Bridgeförbund med en begäran om hjälp med att skaffa fram kortlekar till EM! SBF beslöt att beställa nya kortlekar från Öbergs, vilka de skulle låna ut till danskarna för att därefter ta hem dem igen och återanvända lekarna vid NM i Stockholm senare under året.

I maj 1948 avgår Emil Henriques och utses till hedersordförande efter sitt långvariga styrelsearbete och han ersätts på ordförandestolen av P.W. Widengren med greve Carl Bonde som vice ordförande.

P.W. Widengren var verksam i konfektionsbranschen och tillverkade kläder vid en fabrik i Vingåker i Södermanland.

Den nya styrelsen får återigen ta itu

med frågan om Lilliehöök–Wohlins egendomliga budmetoder. Det hade inkommit klagomål på detta pars sätt att bjuda, senast vid NM i Stockholm. Styrelsen konstaterar att det även ute i landet börjat dyka upp hemsnickrade budsystem ”som tycks gå bra, så länge de icke voro kända för motståndarna”. Styrelsen beslöt att tilldela Lilliehöök–Wohlin en skarp varning, som skulle publiceras i Bridgetidningen så att fallet blev allmänt känt. Lilliehöök–Wohlin fick på lokala tävlingar ”icke spela sitt privata system”. Däremot kunde paret ansöka hos styrelsen och få systemet prövat för användning i vissa nationella tävlingar.

Men det skulle bli ännu värre än bara en varning! Den 26 februari 1949 avstängs Lilliehöök–Wohlin från deltagande i alla tävlingar under en månad beroende på att de enligt SBF:s mening inte respekterat den utdelade varningen.

I slutet av 1949 blev Efosystemet dock slutligen godkänt av European Bridge League (EBL) för användande både internationellt och i Sverige.

I början av 1948 bildades S:t Eriks bridgeklubb. S:t Erik är en ideell förening och klubben skulle komma att utvecklas på ett enastående sätt och är idag en världens främsta bridgeklubb. S:t Erik bildades som ett ideellt alternativ till dåtidens ofta hel- eller halvprivata bridgeklubbar. En av S:t Eriks bildare var Oskar Bergqvist som i samband med en tävling yttrade följande:

”BK S:t Erik är den enda klubb i Stockholm som delar ut startavgifter ograverade till spelarna och är därmed den enda klubb som vågar lägga pappren på bordet beträffande sina ekonomiska förhållanden”.

Detta uttalande väckte stor uppståndelse och medförde protestskrivelser

till SBF från såväl Bridgeakademien som Stockholms BS. Frågan återremitterades till Stockholms Bridgeförbund av SBF. Vilka fantastiska diskussioner man hade i styrelsen vid denna tiden! 1949 inkom ett förslag till upprättande av en Lagkommission. Den skulle istället för styrelsen behandla lag- och bridgetekniska tolkningsfrågor. Styrelsen fann detta vara ett bra förslag och Sven Wallbom blev den första Lagkommissionens ordförande.

Ständigt återkommande punkter på SBF:s dagordning var givetvis SM-tävlingarna. 1948 ställde 1600 par upp i SM-par och 170 par i SM-damer.

I SM-lag var siffran 285 lag. Deltagandet ökade år från år i SM-tävlingarna. Någon mixedtävling fanns inte ännu.

Som väl redan med all tydlighet har framgått stämmer den tidigare nämnda hypotesen om att SBF:s styrelse under denna tidsperioden uteslutande ägnade sig åt frågor av elitbridgekaraktär i allmänhet och stockholmsorienterade sådana i synnerhet. Det fanns inte mycket av visioner eller ambitioner att göra bridgen till en bredare sport, utan man rullade på i god fart i till synes oändliga och väl uppkörda hjulspår.

Under denna tid förekommer överhuvudtaget inte ord som brideutbildning, marknadsföring, ungdomsbridge eller bridgemiljö i protokollen! Det är bara tävlingar, lagar, representationsbestämmelser och liknande frågor som avhandlas.

Dessutom en hel del ”tjafs” om olämpligt uppförande och protester av allehanda slag.

SVENSK BRIDGE UNDER 50-TALET

1950-talet skulle komma att bli svensk bridges guldålder. Antalet nya medlemmar ökade stadigt liksom delta-

gandet i förbundets tävlingar. I slutet av 50-talet var det nästan 30.000 medlemmar i förbundet och i den största SM-tävlingen, SM-par, ställde ca 5.000 par upp. SM-par var vid denna tid en större tävling än Vasaloppet!

I början av 50-talet kretsade mycket kring vår i flera bemerkelser störste bridgespelare, Jan Wohlin. Jan var född 1924 och debuterade i landslaget redan vid några och 20 år. Samtidigt som Jan var en gudabenådad bridgespelare var han en bohem och lite udda person vid sidan av bridgebordet. Jan var dessutom aldrig varit rädd för att säga sin uppriktiga mening om saker och ting. Denna kombination av egenskaper skapade problem, i omgivningen som var van vid ordning, reda och gamla konventioner.

År 1950 spelades Bermuda Bowl, VM för fyrmannalag, för första gången. Tre lag bjöds in, de amerikanska mästarerna, europamästarerna (England) samt ytterligare ett europeiskt lag. Det sistnämnda laget bestod av Lilliehöök–Wohlin, Kock–Werner samt ett par från Island. Svensklaget var ytterst nära att ta hem det första världsmästerskapet, men laget fick slutligen nöja sig med andraplatsen efter USA. Det var dyrt för SBF att skicka fyra spelare till Bermuda, så därför ordnades en insamling av pengar bland landets alla bridgeklubbar. Dessutom ansågs det obligatoriskt att uppträda i smoking under turneringen och någon sådan hade inte Jan. Han hade inte heller någon lust att köpa ett sådant udda klädesplagg, så SBF fick på sin bekostnad ekipera Jan inför resan. Detta väckte en hel del diskussioner i styrelsen, men Jan var outhärdlig som spelare och det blev SBF som fick krypa till korset.

Jan hade knappt hunnit hem från Bermuda förrän han publicerade ett

”öppet brev” i Bridgetidningen (BT) och Svenska Dagbladet. I detta brev förklarade han i väl valda ord (eller kanske snarare mindre väl valda ord) vad han ansåg om de svenska uttagningsprinciperna till landslaget och vissa styrelsegubbar i främst Stockholms Bridgeförbund. Brevet väckte mycket stor uppmärksamhet inom SBF och Stockholms Bridgeförbund.

BT och SBF hade sedan flera år tillbaka en överenskommelse om att BT skulle vara SBF:s officiella språkrör om förbundet ville uttrycka några åsikter. Eric Jannersten var dels ansvarig utgivare för BT, dels även medlem av SBF:s verkställande utskott. Eric var dessutom nära vän med Jan Wohlin. Jannersten blev hårt arg på SBF för att han låtit publicera Jans ”öppna brev” i tidningen (SBF:s officiella organ) så både Jan och Eric ställdes inför skranket i detta ärende. Det hela slutade med att Eric och Jan diskvalificerades för en månad under 1951. Många reagerade mot diskvalificeringen och diskussionen hade inslag av principiellt viktiga frågor som rätten till det fria ordet, tryckfriheten etc. Jan Wohlins far, en ansedd jurist, skrev brev till SBF och menade att diskvalificeringen var juridiskt ogiltig, men SBF stod fast vid sitt beslut.

I början av 50-talet började damspelarna att reagera mot det rådande gubbväldet bland de styrande inom svensk bridge. Det gjordes en namninsamling bland damspelarna där de krävde att damer skulle vara representerade vid sådana diskussionspunkter och beslut som berörde damerna själva, t.ex. uttagningsfrågor. SBF:s styrelse diskuterade brevet med damernas synpunkter och de förefaller att ha blivit ganska så överraskade av damernas initiativ. Styrelsen svarade dock, en aning pompöst kan man

tycka, att den ”icke trodde på att en damkommitté skulle kunna mer opartiskt uttala lag för representation i NM och EM än verkställande utskottet, som därför även i fortsättningen skulle ha hand om samtliga uttagningar. Verkställande utskottet skulle dock, om det så önskade, vid behandlingen av dylika frågor kunna adjungera någon dam”.

Sådan var tidsandan; männen kunde uttala sig på detta överlägsna sätt.

Man kan förstå damernas irritation även av ett annat skäl. SBF ansåg sig vid flera tillfällen inte ha råd att skicka ett damlag till stora tävlingar, det fick räcka med ett herrlag.

Under första hälften av 50-talet startade SBF två nya tävlingar. Det var en allsvensk serie, som emellertid försvann efter några år, samt SM-mixed.

1952 spelades em-lag på Irland i Dun Laoghaire utanför Dublin. Sverige vann, nu med laget Gunnar Anulf–Nils-Olof Lilliehöök, Einar Werner–Putte Kock, Jan Wohlin–Robert Larsen. Laget fick sedan representera Europa vid VM i New York där vi emellertid åter besegras av USA. I det amerikanska laget spelade berömdheter som Stayman, Schenken, Lightner, Becker, Crawford och Rapee.

Samma år, 1952, inträffar en stor skandal i svensk bridge. Det ordnades en tävling över hela världen med preparerade brickor samt medföljande facit om vilket kontrakt som borde spelats, samt hur många stick man borde klara av att ta. Tävlingen kallades World Olympic. Vid tävlingen på Stockholms BS uppdagades det att några spelare fuskat under tävlingen. Fusket skulle bestå i att man dels ändrat slutbud i efterskott sedan man sett facit, dels spelat korten ”på prov” och sedan ändrat spelföring och sist men inte minst att man ändrat i pro-

tokollen i efterhand. De inblandade spelarna var Sandgren, Fant, Lundell och Kjelldahl. SBF tillsatte en särskild förhållningsledare som fick utreda fallet. Flera vittnesinlagor presenterades från åskådare och andra spelare som deltog i tävlingen bl.a. Gunnar Anulf, Ingrid Bjernald och Gustaf Eriksson. Advokater blandades in i utredningen och pressen fick nys om det inträffade. När SBF slutligen skulle avkunna dom hade man i Sandgrens och Fants fall två tänkbara bestraffningar att ta ställning till. Antingen livstids avstängning eller två års avstängning. Omröstningen utföll med 10-9 för livstids avstängning! Det kom emellertid in många reservationer och protester mot beslutet som ansågs alltför strängt, så efter något år blev straffet avkortat. De två övriga inblandade fick kortare straff. SBF skickade ut en kommuniké till TT efter fattat beslut.

Efter denna ”affär” – och flera andra liknande – föreslog styrelsemedlemmen herr Hjort att det borde bildas en Hederskommission inom svensk bridge. Kommissionen skulle bestå av ”helt objektiva personer, som man kunde ha anledning att lita på”. Kommissionen skulle ha rätt och skyldighet att reda ut och ställa all ryktesspridning ”mot väggen”. Styrelsen fann inledningsvis detta förslag beaktansvärt, men troligen i praktiken ogenomförbart. Men efter en tid, i maj 1954, bildades i alla fall en sådan kommission. Ordförande blev lagmannen Gustaf Lindstedt och övriga ledamöter assessorn Åke Jonason och docenten Hugo Rosenqvist. Personernas titlar var troligen inte helt oviktiga vid tillsättandet. Efter drygt ett år avgick emellertid Hederskommissionen, då den inte haft några viktiga frågor att ta ställning till.

Ett etiskt och moraliskt friskhets-

tecken för svensk bridge?

Idag har vi återinrättat en liknande kommission, Disciplinnämnden.

Allmänt sett är emellertid uppträdandet vid bridgeborden idag avsevärt mycket trevligare än i bridgens ungdom. Idag uppträder nästan alla bridgespelare föredömligt.

Hur såg förbundets ekonomi ut i början av 50-talet? En enkel sammanfattning är 50.000 kronor. Inkomst och utgiftssidan i resultaträkningen omslöt 50.000 kronor och förbundets balanserade egna kapital uppgick också till 50.000 kronor. Det ekonomiska läget bedömdes som gott. Sekreteraren (Einar Werner), som jobbad halvtid för förbundets räkning, kunde få en rejäl löneförhöjning från 300 kronor till 400 kronor i månaden.

I mitten av 50-talet, efter alla diskussioner om t.ex. Lilliehöök-Wohlins budsystem, tyckte SBF:s styrelse och lagkommission att nu var det dags att verkligen definiera vilka budsystem som var tillåtna och vilka som inte var det. Det hela påminner starkt om diskussionen om udda system i Sverige i slutet av 90-talet. Det är många som tycker att dagens regler om udda system är krångliga, men det var faktiskt inte så mycket enklare på 50-talet! Om man gör en jämförelse mellan dessa olika tidsperioder ser man också mycket tydligt hur uppfattningarna om vad som är udda och vad som är naturligt förändras över tiden. Så här skriver SBF 1954:

”I nationella tävlingar som anordnats eller sanktionerats av Sveriges Bridgeförbund eller dess underlydande organ skall varje deltagande par, oavsett §43 i bridgelagarna, ha rätt:

1. Att bjuda enligt ettdera av följande system: Culbertson, Vienna, Acol eller Efös.

2. Att kombinera något av nämnda system med: Staymans sang och/eller svag tvåöppning, Herbertavslag, Halles 2 klöver.

3. Att därutöver använda: Färgfrågebud och/eller Blackwood (nyare eller äldre), Culbertsons 4-5 sang, essfråga med 4 klöver, Smith Bennet, storslamkonventionen, Aksel J. Nielsens essvisning, Harvey- och Fishbeinkonventionen.

Dessa budsystem skall alltså vara under alla förhållanden tillåtna vid nämnda tävlingar, men skall självfallet ändå deklarerars.

Äldre Culbertson än de som omtalas i första upplagan av The Gold Book skall särskilt deklarerars och på begäran beskrivas.

Om inget budsystem deklarerars, anses vederbörande spela med senaste Culbertsonversionen (dvs med färgfrågebud men utan cuebids) samt vanlig Blackwood.

Andra konventioner än de ovan nämnda deklarerars, exempelvis olika varianter av s.k. beredskapsklöver. Tävlingsledaren kan tillåta eller förbjuda dem enligt §43, varvid han bör tillämpa en restriktivare tolkning om deltagarna är många eller orutinerade.

Från Culbertson avvikande utspelskonventioner måste deklarerars. Övriga spelkonventioner deklarerars endast på förfrågan”.

Puh, detta var inte heller så enkelt. Undrar hur många av 90-talets spelare som hade klarat av att spela enligt 50-talets enkla, naturliga regler?

Som synes var Culbertson ett mycket gångbart system. Culbertson besökte Sverige återigen vid denna tiden och som vanligt charmerade han även det svenska bridgeetablissemanget med storslagna uttalanden. Ett av dessa var: ”Eisenhower blev president mycket därför att han är

bridgespelare och fick stöd av alla 19 miljonerna amerikanare med samma hobby”. Culbertson avled 1955.

I mitten av 50-talet började flera personer på allvar fundera över hur den svenska bridgen egentligen skulle vara organiserad. Under de två första årtiondena sedan SBF:s tillkomst hade det bildats många klubbar i landet. Dessa hade anslutit sig till befintliga distriktsförbund efter eget tycke. Distrikt växte på detta sättet ut, avstyckningar skedde från existerande distrikt. När man i efterhand konstaterade hur organisationen såg ut, hade det blivit en ganska vildvuxen och oregelbunden flora. 1956 fanns det 19 distrikt av mycket olika storlek både geografiskt och när det gällde antalet klubbar och medlemmar.

Herr H. Lundkvist försökte sig på en ny distriktsindelning och ritade om den svenska bridgekartan. H. Lundkvist drog nya gränser, flyttade klubbar till nya distrikt och när hans förslag var färdigt såg Bridgesverige ut så här:

Det största distriktet var Skåne med ca 130 klubbar och 4700 medlemmar och det minsta Gotland med 10 klubbar och 350 medlemmar. Stockholm hade 57 klubbar och 2400 medlemmar och Göteborg 36 klubbar och 1500 medlemmar. Andra stora distrikt var Sydöstra (75 klubbar/2100 medlemmar), Västergötland (70 klubbar/2400 medlemmar) och Mellersta Norrland (63 klubbar/1900 medlemmar). Denna utredning överlämnades till SBF, som skickade förslaget på remiss till distrikten. Intresset var emellertid svalt för förändringar så det dröjde ytterligare ett tiotal år innan någon ny organisation beslutades.

I oktober 1955 avskaffades Motbocken, dvs ransoneringen av spritförsäljningen till vanliga människor upp-

hörde i Sverige. Inför detta, för många nykterister svåra beslut, hade det i departementet arbetats fram förslag om ekonomiska bidrag till idrotts- och fritidsföreningar för att de skulle kunna jobba mer aktivt med nykterhetsarbete bland ungdomar. SBF konstaterade att Schackförbundet hade föreslagits som en tänkbar bidragstaggare, men däremot inte Bridgeförbundet. Stockholms Bridgeförbund fick i uppdrag att undersöka saken.

1956 var det dags för SBF:s dittills största arrangemang, EM för både herr- och damlag. Det var 16 lag i herrklassen och 10 i damklassen, så tävlingarna började bli ganska omfattande. Vi citerar från Eric Jannerstens kommentarer i hans spalt ”Sedan sist” i BT nummer 7 1956. Eric skriver:

”Sveriges Bridgeförbund har aldrig ställts inför en så stor uppgift som den att anordna 1956 års EM men klarade den med heder. Naturligtvis är det åtskilligt vi skulle göra annorlunda, om tävlingen skulle gå om – o hemska tanke! – men som det var kan vi vara nöjda. 1936 satt jag i ett bås och skrev budgivningar och jag har inte missat ett enda EM sedan 1939, så det ligger faktiskt en viss erfarenhet bakom konstaterandet, att gästerna inte hycklade alltför mycket, när de talade om perfekta arrangemang.

Att vi lyckades så hyggligt berodde till stor del på att Royals vinterträdgård med tillhörande lokaliteter är som skraddarsydd för en EM-turnering. Till allra största delen måste det lyckliga genomförandet hänföras till turen – eller skickligheten, om ni så vill – att få rätt man på rätt plats. Jag tänker t.ex. på våra språkkunniga vaktmästare nere vid entrén. Biljettintäkten på lite över 17.000 kr tillkom till cirka 40 procent på deras omutlighet, till jämmer och tandagnisslan

för somliga storfräsare, som anser att deras blotta existens är ett ”Sesam”. Jag tänker också på ”Läder-Johan”, som hade det otacksamma jobbet att hålla ordning på pengar och material av alla de slag, som ”dukade” för matcherna och såg till det mesta i största allmänhet. Jag tänker på Margareta Carlberg, som var bas för de åtminstone till en början, så villrådigast funktionärerna, och jag tänker på Inga Johansson, som inte syntes men som hördes, så snart man lyfte på en telefonlur. Det var högsäsong i vår telefonväxel praktiskt taget dygnet runt och att hon inte gjorde ett nystan av alla sladdarna och slängde i huvudet på oss är en gåta. Jag tänker också på Gunnar Bjärneman, som var verkställande direktör och såg till att det blev ”from sounds to things”. Jag glömmer inte den trogna staben på Bulletinens expedition, som slet som små djur för att hinna bli färdiga till det magiska klockslaget halv sex på morgonen, för att upplagan skulle komma ned till posten och hinna med morgonturerna i Stockholm, tågen inom landet och flyget till utlandet.”

Det svenska laget i herrklassen bestod av Gunnar Anulf–Nils-Olof Lilliehöök, Rolf Jansson–Alvar Stenberg och Hans-Olof Hallén–Ulf Hegethorn. De sistnämnda båda paren kom från Skåne och var färska i så här kvalificerade sammanhang. Turneringen vanns av Italien, som nu på allvar började blanda sig i bridgetoppen. Italiens lag bestod av Siniscalco, Chiaradia, Belladonna, d’Alelio, Forquet och Avarelli. De fyra sistnämnda skulle så småningom komma att utgöra stommen i det ”Blå Laget” som vann rubb och stubb under 60-talet. Sverige slutade sju, vilket var ungefär vad man förväntade sig. Det svenska damlaget bestod av Britta Werner–Eva

Westerling, Maj Rex–Inga-Lisa Larsson, Karin Eriksson–Eva Mårtensson. Det var ett mycket starkt lag som skulle visa framfötterna ordentligt på 60-talet. 1956 slutade laget trea och Frankrike vann.

I styrelsens protokoll efter EM konstaterades att nettokostnaden för arrangemanget blivit det beräknade eller 50.000 kronor och organisationen karaktäriserades som en ”fullträff”. Beträffande lagens insats och uppträdande riktades inga anmärkningar. Dock ifrågasattes lämpligheten av vissa åtgärder som vidtagits ”för att skänka avkoppling” åt spelarna. Man konstaterade att ”vikten av att om möjligt ännu större hänsyn skulle tagas till spelarnas trim än som nu varit fallet”. Det är inte så svårt att gissa vad man menade med denna diplomatiska formulering.

En liten pikant historia från EM berättas av Inger Anulf, som jobbade som värdinna och allt-i-allo. EBL:s ordförande Baron de Nexon anlände till Grand Hotel med en madame Alexandre för att checka in. Portiern konstaterade att paret inte var gifta och därför inte kunde få det dubbelrum som de beställt! Stor palaver utbröt och Inger tillkallade greve Carl Bonde som lyckades förhandla fram en lösning med hotellets direktion. Det var hög moral på svenska hotell vid den tiden!

Många av de internationella spelarna var också mycket förvånade över att det inte fanns några nattklubbar i Stockholm. Taxicaféet Röda Lyktan vid Norra Bantorget var i stort sett det enda nattöppna ställe huvudstaden kunde erbjuda gästerna, och det var ingen höjdare direkt.

1957 hade förbundets arbete blivit så omfattande att man på allvar måste fundera över kansliets organisation.

SBF beslutade att dels heltidsanställa en sekreterare (kanslist), dels deltid-
anställa en bokförare. Både sekre-
tären, Einar Werner, och bokföraren,
Elsa Nygren, hade tidigare jobbat
för SBF med dessa uppgifter, men då
i mindre ordnade former. Styrelsen
bestämde att sekreteraren skulle ha
en månadslön på 1.000 kronor och att
bokföraren skulle få ett årsarvode på
2.400 kronor. Kansliets lokalisering
var fortfarande hemma i Einar Wer-
ners bostad och för detta erhöll han
200 kronor i hyra i månaden samt full
ersättning för telefonkostnader m.m.
Det skulle dröja till mitten av 60-talet
innan ett ännu mer välordnat kansli
med egna lokaler skulle inrättas.

I slutet av 50-talet dyker för första
gången ordet utbildning upp i SBF:s
protokoll! Det var den legendariske
tävlingsledaren John B. Johansson
(LäderJohan) som lade fram ett förslag
och program för en veckas tävlingsle-
darkurs i Stockholm. Styrelsen tyckte
dock att LäderJohans upplägg var
alltför omfattande och kostsamt ”i
jämförelse med det utbyte som kursen
kunde beräknas ge”. Herr Lilliehöök
föreslog då istället att SBF skulle
sammanställa en korrespondenskurs
för tävlingsledare, som eventuellt
kunde avslutas med en weekendkurs
där de som genomgått utbildningen
kunde erhålla certifikat. Herrarna
Ragnar Huldt och John B. Johans-
son samt även herr Eric Jannersten
borde inkopplas i arbetet. Styrelsen
beslutade i enlighet med Lilliehööks
förslag.

1950-talet var sammanfattningsvis
ett mycket framgångsrikt decennium
för svensk bridge. Internationellt blev
det ett EM-guld, två andraplatser i
VM och en andraplats i EM för herrla-
get. De svenska damerna började
också uppnå internationella fram-

gångar, trots att de fick färre chanser.
De blev trea vid EM i Stockholm
1956.

Antalet klubbar och medlemmar i
SBF fördubblades under 50-talet och
det var över 30.000 medlemmar mot
slutet av decenniet. De nationella mäs-
terskapen drog fler och fler deltagare.

Samtidigt med de stora framgång-
arna var det mycket förvecklingar
mellan de svenska elitspelarna och
inom styrelse och distriktsförbund.
Organisationen var svag och samman-
hållningen ganska skral. Det gjordes
praktiskt taget ingenting för att förnya
och vidareutveckla den svenska
bridgen. Man talade mycket litet om
nyrekrytering, marknadsföring och
utbildning. Troligen var styrelserna
fartblinda av de ständigt stigande
siffrorna; man kunde inte föreställa
sig att det skulle komma kärvare tider.
Hela samhället präglades av framtids-
optimism och man behövde kanske
inte bekymra sig så mycket. Men de
upptågäende kurvorna skulle komma
att vända...

1960-TALET

Greve Carl Bonde, officer och boende
på slottet Hörningsholm, tillträdde
som ny ordförande i SBF och P.W.
Widengren utses till förbundets
hedersordförande.

Under 1960-talet hände det mycket
i omvärlden. Bridgen fick då svårt att
hånga med i utvecklingen och bör-
jade tappa mark. Redan vid mitten av
60-talet hade 5.000 medlemmar lämnat
förbundet och i slutet av 60-talet
ytterligare 5.000. På ett decennium
försvann alltså en tredjedel av SBF:s
medlemmar. I slutet av 60-talet fanns
det 20.000 medlemmar i SBF.

Vad var det då som hände och
varför kunde bridgen inte hävda
sig längre? En orsak var givetvis de

underlåtenhetssynder som SBF:s sty-
relser under de tidigare decennierna
gjort sig skyldiga till. Praktiskt taget
ingen kraft alls hade ägnats åt nyrek-
rytering och marknadsföring. Men
det fanns många flera och viktigare
orsaker.

En stor förändring i början av
60-talet var naturligtvis televisionen.
Människor föredrog att sitta hemma
och titta på 10.000 kronorsfrågan
på lördagar hellre än att umgås med
vänner och spela bridge.

En annan, större och mycket vikti-
gare förändring, var att människornas
värderingar började förändras. Det
gick fort! Allt fler, framförallt bland
de unga, började ta avstånd från den
gamla auktoritära stilen. Det var inte
längre fint att tillhöra de samhällsklas-
ser som tidigare haft det dominerande
inflytandet i samhället. Kvinnor
började på allvar göra sina röster
hörda och ett litet embryo till miljö-
engagemang kunde märkas. Studenter
över hela västvärlden gjorde ”uppror”.
Vietnamkriget och Sovjets agerande
i t.ex. Tjeckoslovakien gav en helt ny
insikt om vilken sida som represente-
rade förtryckarna och vilka som var
de förtryckta. Beatles efterträdde Elvis
som en förebild för många musikin-
tresserade ungdomar. Både Beatles
och Elvis ansågs av många äldre som
alltför radikala och en utgörande fara för
ungdomen.

Allt detta tog sig många nya, ibland
goda och ibland mindre goda, uttryck.
Bland de goda uttrycken var utan
tvekan att mänsikor började tänka
själva och man började våga säga ifrån.

Om vi jämför denna beskrivning
av samhällsutvecklingen med det som
bridgen representerade kring 1960
förstår vi att vi hade stora problem.
Bridgeförbundet bestod av en sam-
ling äldre gubbar, ofta med fina titlar.

De förstod överhuvudtaget inte mycket av det som höll på att hända i omvärlden. Kvinnor var det ingen som lyssnade på alls. Ungdomsbridge existerade ännu inte. Bridgeförbundet jobbade nästan uteslutande med elitbridgens frågor. Bridge spelades i rökiga ofta direkt ohälsosamma lokaler.

Det som hände i samhället på 60-talet jämfört med hur bridgevärlden i Sverige såg ut, var två helt skilda världar. Bridgen hann helt enkelt inte med i utvecklingen och vi tappade mark, även om SBF under senare hälften av 60-talet började kvickna till igen. Men då var redan mycken skada skedd.

En reflexion är att det känns som om vi är i ungefär samma sits nu i slutet av 90-talet som vi var i början av 60-talet. Samhället förändras just nu i en rasande fart – ungefär som på 60-talet – och helt klart är, att det i Bridgesverige finns kvar värderingar från en helt annan tidsålder än dagens. Det kommer att straffa sig snabbt på 2000-talet om bridgen inte snabbt

insjer vart utvecklingen är på väg. Vi måste nu anpassa verksamheten till informations- och kunskapssamhällets krav. Människors snabbt ökande krav på service och kvalitet och den allt knappare tiden för många människor, att vi måste acceptera åttioprocen-tiga lösningar – vilket bl.a. innebär enklare regelverk. Och sist men inte minst, det måste vara roligt att spela bridge! Tappar vi bort dimensionen då är loppet definitivt förlorat.

Åter till 60-talet. 1960 spelades den allra första bridgeolympiaden, Bridge-OS i Turin. Frankrike vann i öppen klass och USA i damklassen. Sverige deltog med två lag, dock utan framgång.

I början av 1960-talet hade Nisse Jensen och hans team konstruerat en bridge-rama. Det var en tekniskt ganska avancerad metallkonstruktion där man tände och släckte lampor alltefter som korten spelades. Denna rama fick Bridgeförbundet och andra intresserade hyra vid större bridgeevenemang. De allra första bridgeramaföreställningarna interna-

tionellt gavs i slutet av 50-talet vid EM och andra stortävlingar.

I början av 60-talet utvecklades också budlådan i Sverige. Det var Gösta Nordenson som gjorde uppfinningen och som fick patentet. Budlådan användes första gången vid Uddevallas stora tävling 1963 och lite senare vid Plattliret, S:t Eriks stortävling, 1964. Budlådan spred sig sedan snabbt bland Sveriges bridgeklubbar, men ute i världen kom genombrottet inte förrän under 70-talet.

I BT kan man läsa 1965 : ”Lagarna för tävlingsbridge är skrivna för akustisk budgivning, uttalade bud. Sedan de senaste lagarna kom ut har metoden att använda budlåda blivit allt vanligare och i somliga fall behövs det speciella regler för den visuella budgivningen”. 1965 publicerades de första lagarna anpassade till budlådans förutsättningar.

Internationellt sett var 60-talet damernas och juniorernas decennium. Herrarna var inne i en generationsväxling, medan damerna verkligen visade hur slipstenen skulle dras. 1961 blev laget 2:a vid EM i Torquay och 1962 kom den första segern i Beirut. Förbundet hade egentligen inte tänkt skicka några lag alls till Beirut, varken herrar eller damer, av kostnadsskäl. De som sedan fick åka måste stå för en del kostnader själva, vilket begränsade urvalet. De svenska damer som ställde upp i Beirut var Rut Segander–Britta Werner, Inga-Lisa Larsson–Maj Rex och Lotty Saabye-Christiansen var lagkapten. Reserv var Elna Friberg.

Lotty var duktig lagkapten under många år. Efter varje turnering skrev hon en redogörelse för parens insatser och hur det gått i största allmänhet. Efter NM 1962 i Köpenhamn (där Sveriges lag antagligen var ännu starkare än EM-vinnarna i Beirut) skriver

Förbundsordföranden

1933–48	Emil Henriques, Stockholm
1948–60	P W Widengren, Stockholm
1960–65	Carl Bonde, Stockholm
1965–70	Nils Jensen, Stockholm
1970–75	Lars Erwall, Helsingborg
1975–81	Bengt Siwe, Helsingborg
1981–83	Nils Jensen, Stockholm
1983–85	Ulf Cederborg, Stockholm
1985–91	Bengt Nygren, Norrköping
1991–97	Bo Appelqvist, Göteborg
1997–	Mats Qviberg, Stockholm

Mats Qviberg.

Lotty :

”Spelstandarden var sämre än vid Europamästerskapen i Torquay 1961, vilket spelarna själva konstaterade. Detta kan möjligen delvis bero på att nattsömnen var dålig på grund av allt trafikbuller runtomkring, byggandet av ett nytt hotell alldeles intill och en besvärande lyhörddhet inom hotellet. Ankaret i svenska damlaget är utan all tvekan Rut Segander som nästan aldrig gör några misstag. Fruarna Mårtensson – Stenhammar (Eriksson) samt Fru Werner hade en del otursbrickor och några dåliga spel orsakade poängförlust. Nykomlingarna Blom-Silborn uppvisade egentligen varken positiva eller negativa resultat – kortsitsarna i de omgångar de spelade voro sådana, att de ej gåvo större utslag åt ena eller andra hållet och gav dem ej tillfälle att lösa några större problem. Deras synnerligen timida och försynta sätt är kanske till nackdel för dem, då de ej inge motståndarna större respekt.”

Det sista är ett intressant konstaterande. Blom-Silborn blev ju senare svensk dambridges mest framgångsrika par genom alla tider och vad som alltid speciellt imponerat är just deras alltid korrekta och föredömliga uppträdande. Yngre svenska spelare har alltid haft dem som förebilder när det gäller uppträdandet både vid och vid sidan av bridgebordet.

1964 har Lotty coachat laget Britta Werner–Rut Segander, Britt Blom–Gunborg Silborn och May Lindholm–Gunilla Järpner. Hon skriver då:

”Dessa tre par utgöra det bästa damlag vi någonsin haft enligt min uppfattning. Det vore synnerligen olyckligt om det skulle splittras genom uttagningstävling, där ofta tur och otur spela in. Så jag vill härmed be styrelsen allvarligt beakta denna synpunkt”.

Nisse Jensen.

Lottys inlägg är intressant ur den aspekten att det på 60-talet fördes en mycket intensiv debatt om hur landslagen egentligen skulle tas ut. Gunnar Anulf brukade fråga: ”Skall man få spela i landslaget bara för att man råkade spela hem en storslam en torsdag?”.

Vilken uttagningsslagmetod var den rättvisaste och bästa? Skulle man ha direktuttagning av en UK-chef eller skulle alla ha chansen att via en uttagningstävling kvalificera sig. Metoderna hade växlat över tiden. Så här hade man gjort sedan EM 1948:

^a 1948 hade ett par klippkort (Kock-Werner) medan övriga par togs ut efter en weekend-partävling. Laget kom tvåa i EM.

^a 1949 och 1950 tillämpade man principen med ”kassalag”. Ett lag togs ut av förbundet och övriga intresserade fick via kvalificeringstävlingar spela fram ett utmanarlag. Utmanarlaget fick sedan möta ”kassalaget” som både 1949 och 1950 slog tillbaka utmanarna. Benämningen ”kas-

salag” har troligen att göra med att utmanarna via startavgifter själva fick bekosta uttagningstävlingarna.

Både 1949 och 1950 kom lagen tvåa i EM. (Märk väl att vi hela tiden talar om herrklassen. I damklassen, i den mån de fick vara med och tävla, var det ännu inte så noga med uttagningarna.)

^a 1951 fick ett par klippkort (Kock-Werner), övriga två par togs ut efter en lagkvalificering. En femte plats blev slutresultatet i EM.

^a 1952 var det direktuttagning av ett lag – resultatet EM-guld!

^a 1953 nominerades två lag av förbundet som fick kvala mot varandra. Fjärde plats i EM.

^a 1954 spelade fyra uttagna par mot varandra och tre togs sedan ut av ”skönhetsrådet”, bl.a. det paret som kom sist i tävlingen. Sexa i EM.

^a 1955 fick tvåan och trean i SM-fyrmannafinalen spela uttagningsslag mot varandra. 6:a igen.

^a 1956 fick åtta uttagna par spela en weekenduttagning i lagform. Sju i EM.

^a 1957 togs fyra man från NM-laget ut tillsammans med ett helt nykomponerat par. Sverige kom sist i EM.

^a 1958 var det uttagningstävlingar i lagform. Sverige fyra.

^a 1959 spelade SM-lagvinnarna en match mot ett förbundslag. Förbundet vann och Sverige blev fyra i EM.

^a 1960 var det olympiad och två lag togs ut direkt. Placeringen blev 10 och 12.

^a 1961 spelade åtta lag cup-matcher. Paret i de fyra vinnande lagen spelade sedan partävling med fyrmannaberäkning ”den s.k. franska metoden”. De tre främsta paret togs ut och Sverige blev åtta.

^a 1962 var det klippkortsuttagning

igen och Sverige blev femma i svag konkurrens.

^a 1963, 1964 och 1965 var det par-tävlingsuttagning med datumscore enligt Butlermetoden. De svenska placeringar blev dåliga, men det berodde nog inte så mycket på uttagningsmetoderna, som på att Sverige föryngrade landslagen kraftigt.

Som synes växlade uttagningsmetoderna praktiskt taget varje år. Slutsatsen är att det inte finns några rättvisa uttagningsprinciper i bridge (och i vilken sport gör det för övrigt det). Det bästa är sannolikt att UK nominerar ett lag baserat på en längre tids resultat, troligen flera år. Men det är naturligtvis samtidigt roligt med omväxling och att alla skall ha chansen i någon mening. Så viss variation är säkert av godo för att upprätthålla intresset.

Ett annat konstaterande är att både EM och NM spelades varje år vid denna tiden. Först från och med 1975 började EM spelas vartannat år.

En bidragande orsak till damernas begynnande framgångar var antagligen att damerna, sedan början av 60-talet, hade en representant i styrelsen – Ulla-Britta Lundman - samt att hon också fick vara damernas representant i VU.

I styrelsens protokoll från 1962 slår man emellertid fast att ”Ulla-Britta Lundman i VU endast skulle äga rösträtt beträffande frågor som gällde dambridgen”. Vidare föreslår man att Förbundet skall svara för damrepresentantens kostnader i samband med sammanträden enligt samma regler som för övriga styrelseledamöter, vilket tydligen inte var helt självklart.

Det är inte utan att man blir smått förundrad – milt uttryckt – när man läser sådana formuleringar! Slå näven i bordet och släng ut alla gamla gubbar,

har man lust att ropa!

Efter Ulla-Britta kommer en annan stark kvinna in som damernas representant, nämligen Elsa Nygren.

Är det förresten så mycket bättre idag på den här fronten, kanske man självkritiskt bör fråga sig? Jo, visst är det bättre.

Det började trots allt hända en del i svensk bridge, främst under andra halvan av 60-talet. Carl Bonde lämnade 1965 över ordförandeklubban till Nisse Jensen. Carl Bonde fortsatte emellertid sin bridgekarriär i de internationella bridgeorganisationerna, EBL (europeiska bridgeförbundet) och WBF (världsbridgeförbundet). Carl Bonde blev ordförande i båda dessa förbund, vilket säkert hade sin betydelse när WBF 1968 beslutade att Sverige skulle få äran att arrangera VM-tävlingarna 1970. När Carl blivit vald till WBF:s ordförande sa han till Nisse Jensen: ”Jag tycker du skall följa mitt exempel. Du kan väl stanna kvar som svensk förbundsordförande tills du blir ordförande i EBL”. Carl Bonde skulle inte få helt fel på den punkten och dessa både svenskar är de som gjort störst insatser när det gäller internationellt bridgearbete.

SBF började under 60-talet visa intresse för att utveckla ungdomsbridgen. Man började intressera sig för det nya mediet TV. Man tog fram mästarpoängen och man fick ett bemannat eget kansli och förnyade styrelsens arbetsformer. Dessutom började man förstå att det var viktigt att synas i samhällsdebatten som en nyttig medspelare. Låt oss studera hur SBF agerade i dessa viktiga frågor. Det gjordes många goda insatser mot mitten och slutet av 60-talet!

Ungdomsbridgen får sin start under 1964. Sedan några år tillbaka hade det blivit möjligt för olika fritidsaktivi-

teter att få statliga och kommunala bidrag för sådan verksamhet som ”stärker kamratskap och främjar ungdomens aktivitet”. Undantaget från sådana bidrag var emellertid varje spel, i vilket det ingick något moment av hasard, t.ex. kortspel. Den 15 september 1964 gjorde emellertid skolöverstyrelsen ett för bridgen synnerligen viktigt förtydligande, nämligen: ”Tävlingsbridge undantages emellertid från denna regel”.

Därmed hade bridgen fått svart på vitt på att det var en lämplig selsättning för ungdomar och man började tala om att bridge skulle in i skolorna. Den som fått äran för att detta mycket viktiga undantag kom med i bidragsreglerna är Ragnar Strindler från Arboga. Ragnar var en man som enligt en artikel av Tore Sandgren i BT ”imponerar genom sitt kunnande, sin organisationstalang, sin energi, sin idérikedom och sin arbetsförmåga och som dessutom är en trevlig kille. Sveriges Bridgeförbund och alla bridgesportens vänner är honom stor tack skyldiga och man kan bara hoppas att han även i fortsättningen vill ställa sina krafter till förfogande. Vi behöver honom!”. Tyvärr avled Ragnar Strindler 1964 i en tragisk drukkningsoolycka.

Ungdomsbridgen hade även efter Strindlers frånfalle ett starkt fäste i trakterna kring Örebro och vi minns bl.a. Gunnar Nylin och Boie Barr som två duktiga arbetsmyror inom ungdomsbridgen.

På hösten 1964 höll Ragnar Strindler den första ungdomsledarkursen i Sverige. Kursen ägde rum i Arboga under en weekend. Samtliga distriktsförbund hade sänt representanter, totalt 42 deltagare. Kursen var mycket matnyttig och betecknades som en succé. SBF hade nu en ungdomskom-

mitté med energiske Strindler i spetsen. Denna kommitté kontaktade även försvarmakten, som ställde sig positiv till att introducera bridgen inom försvaret. Något påtagligt resultat blev det emellertid aldrig av den idén.

1965 anställde SBF Uno Körling, som kom från schacket, som ungdomskonsulent. Han fann sig aldrig riktigt tillrätta inom bridgen, men innan han slutade kunde han se till att SBF fick sitt första statsbidrag år 1968. Det uppgick till 55.000 kronor. 1968 tog Stig Billgren över som ungdomskonsulent i SBF och han verkade sedan fram till 1976.

I slutet av 60-talet var det många som klagade över att ungdomsbridgen blev alldeles för dyr för förbundet. Under tre år 1966-68 låg kostnaden i genomsnitt på ca 45.000 kr/år. För säsongen 1968-69 beräknade man årskostnaden till 75.000 kr minus de 55.000 kr man fick i bidrag. Bl.a. Einar Werner menade att vi trots denna stora ekonomiska satsning fått alltför få nya ungdomar som medlemmar. 1968 hade man registrerat 726 juniorer, men enligt Werner "hade en stor del av dem säkerligen blivit medlemmar ändå utan någon ungdomsverksamhet alls".

De första svenska junior- och ungdomsmästerskapen spelades 1967.

Det första europamästerskapet för juniorer spelades 1968 i Prag, strax innan Sovjet tågade in med sina stridsvagnar i staden. Sverige segrade direkt. Internationellt sett låg vi väl framme på juniorsidan. Segrarna hette Tommy Gullberg-Pontus Svinhufvud, Sune Fager-Anders Morath och Olle Berggren-Martin Eriksson.

tv fick en snabb utveckling under 60-talet. Det fanns emellertid bara en enda TV-kanal och man sände inte särskilt många timmar i veckan. Så det

var inte lätt att komma med i mediet. Bridgen hade emellertid några kända radio- och TV-personligheter i sina led. Putte Kock, Gert Landin och Magnus Banck var riktiga kändisar på den tiden.

1965 hade SBF och Putte Kock lyckats organisera den första TV-bridgen i Sverige. Cirka 3.500 par ställde upp i fyra regionala kvaltävlingar runt om i landet; de fyra segrarna gick till TV-final. Där spelade paren fyrmanna i olika kombinationer och Putte Kock kommenterade spelen i en slags TV-ramaföreställning. Segrade i den första finalen gjorde Danielsson-Strömberg från Södra regionen före Lindahl-Nylander från Östra. TV-bridgen blev svensk bridges dittills största PR-framgång (och det kanske det fortfarande är?).

Nisse Jensen framförde i det sista programmet SBF:s officiella tack till TV-chefen Nils-Erik Baehrendtz. Tävlingen upprepades sedan även 1966 och 1967 men då sjönk deltagarantalet till knappt hälften. Därefter somnade projektet in och har egentligen aldrig lyckats återuppstå. Bridgen har synts i TV bl.a. på 90-talet, men aldrig i samma omfattning som då.

Ett annat friskt initiativ togs av Skåne då man 1963 startade en konkurrent till Bridgetidningen, nämligen Svensk Bridge. Det är samma namn som förbundets officiella tidning har idag, men på 60-talet var det en frisk, ny bridgetidning i privat regi. Redaktörer var bl.a. P.D. Lindeberg och Alvar Stenberg. Tidningen fanns kvar till början av 70-talet och under Mats Nilslands ledning återuppstod den några år under 80-talet, då under namnet Modern Bridge. I slutet av 90-talet har Mats Nilsland dragit igång en "Internet-tidning". Skåne har alltid varit ett av svensk bridges allra

starkaste fästen med många goda idéer och initiativ.

Mästarpoäng hade funnits ett antal år i bl.a. USA och England. USA var som vanligt först ute redan på 30-talet, men England var först i Europa 1956. Idén med mästarpoäng var naturligtvis att skapa ett slags rankingsystem så att man får en uppfattning om spelarnas spelstyrka. Man införde också olika mästarclasser så att spelarna skulle sporras att skaffa en ännu finare titel. Förutom att detta var kul för spelarna, så var det en ekonomisk guldkalv för bridgeförbunden. Förbunden sålde mästarpoängen till bridgeklubbarna och svarade sedan för administrationen av poängberäkningen.

SBF hade redan i slutet av 50-talet upptäckt att detta var en möjlighet att få större inkomster. Bl.a. Einar Werner och Eric Jannersten studerade det engelska systemet, men rekommenderade SBF att vid den tiden inte införa några mästarpoäng pga på den krävande administrationen. SBF hade ju då inget riktigt kansli.

I mitten av 60-talet kom frågan upp igen. Gert Landin hade jobbat några år vid BBC i London och fått en del idéer med sig hem. SBF tillsatte en kommitté som utredde frågan. Kommittén bestod av Nisse Jensen, Gunnar Olsson, Pelle Åkeby och Eric Jannersten. I Danmark hade systemet provats några år tidigare, men det hade blivit fiasko. Sverige lärde av de danska misstagen och 1966 drogs det svenska mästarpoängssystemet igång. De första att vinna silverpoäng var Björn Hall och Ulf Knöös från S:t Erik i Stockholm. Systemet lever som bekant fortfarande vidare även om det förekommit revideringar under årens lopp. SBF:s styrelse hade till mitten av 60-talet varit en mycket tungrodd

historia. Styrelsen bestod nämligen av en representant från varje distrikt, 19 stycken som sedermera blev 21, plus ordföranden och damernas representant. Endast de två sistnämnda valdes vid årsstämman. De övriga valdes fram av distrikten. Ett styrelsemöte bestod alltså av över 20 personer!. Detta medförde att ett styrelsemöte blev dyrt och komplicerat att genomföra. Styrelsen träffades därför högst tre gånger per år. Beslutskraften blev naturligtvis också låg och detta kan ha varit en bidragande orsak till att SBF inte kunde hänga med i utvecklingen på 60-talet. Förutom styrelsen fanns det ett verkställande utskott (VU) med färre deltagare. VU träffades fem-sex gånger per år, men det mesta som avhandlades i VU rörde den internationella tävlingsrepresentation, anordnandet av de svenska mästerskapen och andra mera tävlingsinriktade frågor. I VU hade man ytterst sällan några intressanta diskussioner om bridgens utveckling och framtidsvisioner.

Denna organisation var naturligtvis helt ohållbar och redan då otidsenlig. Nisse Jensen var initiativtagare till ett förslag till ny organisation. Det gick ut på att VU (fyra ledamöter samt ordföranden) övertog den gamla styrelsens befogenheter. Förutom VU skulle ett arbetsutskott på tre personer bildas. Arbetsutskottet skulle bestå av ordföranden, förbundets sekreterare samt ytterligare en ledamot (stockholmare eller närboende). 1968 fattade årsmötet det formella beslutet om en liten styrelse, ungefär i linje med Nisses förslag. Det märks onekligen på Nisses organisationsförslag att han var van vid företagsledning (ELFA), där man är beroende av snabba och enkla beslutsvägar, snarare än folkrörelser, där demokrati och regionalt medinfly-

tande är viktiga ingredienser.

Einar Werner slutar som sekreterare 1965 efter många, många års jobb och han efterträds av Ingemar Westberg, som blev den förste sekreteraren att jobba på ett riktigt kansli. SBF flyttade in på Holländargatan 9 fr.o.m. juli 1966. Inte minst mästarpoängen hade nödvändiggjort en starkare administrativ enhet och Gunn Zorn och Eric Stormgaard förstärkte så småningom kansliet med kontors- och bokföringstjänster.

1969 ersatte Lars Salsby Ingemar Westberg som sekreterare.

I slutet av 60-talet hade Nisse Jensen organiserat styrelsearbetet i ett flertal kommittéer, nästan som det ser ut idag. 1969 fanns det följande kommittéer :

^a Kanslikommittén (Elsa Nygren ordf)

^a Tävlingskommittén (Kurt Persson ordf)

^a Mästarpoängkommittén (Sven Welith ordf)

^a PR-kommittén (Gert Landin ordf)

^a Medlemskommittén (Rune Johansson ordf)

^a Ungdomsrådet (Gunnar Nylin ordf)

^a Kommittén för medlemsregistrering (S.A. Liljeqvist ordf)

^a VM-kommittén (Nils Jensen ordf samt Eric Jannersten VD).

Den sistnämnda kommittén var av tillfällig karaktär och hade i uppdrag att anordna VM-tävlingarna som Stockholm fått äran att organisera 1970. Mer om detta fina evenemang senare.

Ibland kan man hitta små guldkorn i gamla styrelseprotokoll. Eller vad sägs om följande små exempel.

– 1968 hade PR-kommittén kanske inte varit så flitig, men alla skulle ändå rapportera vad som förevarit i varje

kommitté. Gert Landin meddelar följande: ”Inget speciellt finns att redovisa från PR-kommittén. Kontakt har tagits med olika personer och åtgärder förberedes”. Vackra formuleringar för att säga att man troligtvis inte gjort någonting alls.

– Om man varit flitig kunde det gå som det gjorde för Kanslikommittén 1969:

”Elsa Nygren redogjorde för vad som utträttats för att få kansliet upprustat såväl personal- som inredningsmässigt. Styrelsen tackade med en varm applåd”.

– Och om styrelsen inte vill fatta beslut kan man skriva så här :

”Per Fåhraeus förslag om att vinnarna av SM-lag skulle vara direktkvalificerade till semifinal nästa år har visat sig oväntat komplicerat. Styrelsen bordlägger förslaget”.

Vadå komplicerat?

Bridgen hade blivit erkänd av samhället som en bra och nyttig sysselsättning för både unga och gamla. Det tedde sig då naturligt att på olika sätt försöka svara upp mot samhällets förväntningar. Ett sätt att göra detta var att hjälpa till med en riksomfattande insamling av pengar till de MS-sjuka och forskningen kring denna sjukdom. SBF anordnade en ”SM-tävling” i MS-bridge landet runt. En del av intäkterna tillföll MS-kampanjen och 1965 kunde bridgen överrätta en check på 66.131 kronor. Det var ett utmärkt bidrag vid denna tiden.

Redan 1968 diskuterade styrelsen om att försöka ansluta bridgen till RF (Riksidrottsförbundet), vilket skulle vara ytterligare ett kliv uppåt på statusstegen och förbättra bridgens anseende. Schackförbundet hade försökt något år tidigare men fått avslag, men SBF beslutade sig för att undersöka frågan.

Den första formella ansökan gjordes emellertid inte förrän i slutet av 80-talet. RF avslag då ansökan med motiveringen att ”bridge inte är någon idrott”. I slutet av 90-talet gjordes nya försök att komma med i RF, även då med negativt resultat.

Under 60-talet med start 1961, spelades DN:s Tusenmannabridge. Det var utmärkt bridgepropaganda och i första hand DN gav tävlingen stor medial uppmärksamhet. Först spelades kval i Blå Hallen i Stadshuset med ca 1.000 deltagare. Därefter gick 52 par till final som spelades på något bättre ställe, t.ex. Foresta på Lidingö.

I början av 70-talet tyckte DN att tävlingen började bli för dyr att driva i egen regi. Tidningen vände sig till SBF och ville att den ekonomiska risken skulle delas och att arrangemanget skulle bantas. Vid behandlingen av denna punkten i styrelsen kan man tydligt se att det fanns regionala motsättningar. Skulle SBF ge ekonomiskt stöd till en stockholmstävling? Borde man inte då också ge stöd till tävlingar i Göteborg, Malmö och annorstädes? För att gjuta olja på vågorna bestämde styrelsen sig för att undersöka möjligheten till något slags samarbete mellan de stora tidningarna i Stockholm, Göteborg och Malmö och låta tävlingen gå vart tredje år på varje ställe. Detta förslag komplicerade naturligtvis hela frågeställningen, men hursomhelst tog styrelsen så småningom det enda riktiga beslutet, nämligen att stödja DN:s arrangemang. SBF:s uppdrag är givetvis att använda sina begränsade resurser där de gör störst nytta för svensk bridge, inte att fördela alla resurser absolut lika över landet, där de kanske inte gör någon nytta alls.

Efter en tid kom Västergötlands Bridgeförbund med en propå från herr

Rimér om förbundssamverkan vid en propagandatävling tillsammans med Göteborgs-Posten. Rimér ifrågasatte direkt om SBF skulle stå som medarrangör i Stockholm om inte motsvarande utfästelser gjordes på andra platser!!

Tyvärr somnade DN:s tusenmannabridge in i början av 70-talet trots förbundets stöd. En kort period i slutet av 80-talet och början av 90-talet återuppstod tävlingen, men då med betydligt lägre uppmärksamhetsvärde.

Under 60-talet inträffar den hittills största internationella bridgeskandalen. Vid VM-lagturneringen 1965 i Buenos Aires anklagas det engelska stjärnparet Terence Reese-Boris Schapiro för fusk. Fuskets skulle ha bestått i att man med sättet att hålla sina kort markerade för partnern hur många hjärter man hade på handen. Amerikanerna misstänkte att något konstigt pågick redan i början av turneringen och satte ut spioner som särskilt studerade Reese-Schapiro. Dessa spioner antecknade hur paret höll sina kort på olika brickor och jämförde sedan med brickans utseende, särskilt då hjärterinnehavet. Amerikanerna ansåg sig kunna bevisa en närmast hundra procentig korrelation mellan spelarnas olika sätt att hålla korten och antalet hjärter. Man kunde också påvisa brickor där det av budgivning och spel ”måste” vara så att något fusk pågick.

WBF ansåg ganska snart att det var bevisat att Reese-Schapiro var skyldiga till de påstådda anklagelserna och man överlämnade med detta konstaterande ärendet till det Engelska Bridgeförbundet för att de skulle fastställa straffet för Reese-Schapiro. Det engelska förbundet var emellertid inte lika övertygade om parets skuld. Istället för att acceptera WBF:s

utslag så startade man en egen undersökningskommission. I mitten av 1966 var undersökningen klar och det brittiska utslaget kom att lyda ”icke skyldiga”. Därmed uppstod viss förvirring eftersom WBF redan fastslagit att paret var skyldigt, medan engelsmännen – egentligen helt oombedda – kom fram till rakt motsatt resultat. Hela historien slutade sedan med att Reese-Schapiro rent juridiskt friades, men i praktiken, främst i USA, var de ändå dömda för alltid efter WBF:s agerande och vissa bridgejournalisters skrivelser. Ärendet hanterades minst sagt dåligt av WBF.

Redan under den pågående turneringen efter fuskavslöjandet skrevs det mycket i internationell press om fallet. Den engelske lagkaptenen Swimer kunde naturligtvis inte göra något annat än att stänga av Reese-Schapiro från spel i de avslutande matcherna i den pågående turneringen. I den argentinska tidningen ”La Nacion” skrevs det följande efter det att Swimer meddelat sitt beslut: ”Det var verkligen pinsamt att se i vilket skick den korrekte engelske kaptenen befann sig. Med av sinnesrörelse virrig röst och tårar i ögonen tillkännagav han för sina lagkamrater och motståndare vilket beslut han fattat och han bad om ursäkt för vad som hänt. Man såg Erdos från USA:s lag omfamna och försöka trösta Swimer, som på italiensarnas inrådan förmåddes stiga upp på scenen inför publiken efter det att den officiella kommunikén lästs upp. Han fick stormande applåder och publiken gav på så sätt uttryck för sin solidaritet gentemot denne gentleman i hans svåra kris”.

Av denna skrivning får man onekligen intrycket att Swimer ställde sig på åklagarnas sida gentemot sina spelare, vilket Swimer också senare fick

mycket kritik för av sina landsmän, inte minst sedan de blivit friade.

De svenska damerna fortsatte sina fina internationella framgångar. 1967 vann damerna EM i Dublin. Werner-Segander, Järpner-Moore och Blom-Silborn hette segrarinnorna med Lotty Saabye som kapten. Det var samma lag som Lotty redan 1964 utnämnde till det starkaste damlaget vi någonsin haft. 1968 kom sedan svensk bridges hittills största framgång när damerna vinner OS i Deauville. Det var exakt samma lag som 1967 bortsett från att Eva Mårtensson-Karin Eriksson hade ersatt Järpner-Moore.

Bland det allra sista som hände på 60-talet var att det första numret av förbundets nuvarande tidning Svensk Bridge kom ut. Tidningen hette från början "Bridge" och männen bakom det första numret var Gert Landin och Pelle Åkeby. Redan till det första numret hade man fått ihop annonsintäkter på 8.000 kronor, "vilken summa borde kunna fördubblas om det första experimentnumret slår väl ut", som styrelsen skriver i slutet av 1969. Det första numret var på 64 sidor och tidningen var redan då, liksom idag, ett mycket proffsigt jobb.

År 1998 kommer det hundra numret av tidningen ut. Tidningens redaktörer har under åren varit Claes Landin (69-72), Tommy Gullberg (72-75), Lars Filipsson (75-94) och Peter Ventura (95-).

PR-kommittén hade mycket annat på gång i slutet av 60-talet. Man diskuterade någon form av radioprogram om bridge; vår förste bridgemagister i skolorna Börje Magnusson från Västerås borde presenteras i radio eller TV och man diskuterade ett samarbete med "Esso Motor Hotel" om att förlägga förbundets tävlingar hos dem för ömsesidig PR. (Tanken var ungefär

som dagens samarbete mellan SBF och Billingeus i Skövde.)

Sammanfattningsvis blev 60-talet en tillbakagång för svensk bridge. En tredjedel av medlemmarna försvann, vilket måste anses som nära nog en katastrof. SBF tog sig emellertid samman mot slutet av decenniet med många utmärkta och framtidsinriktade projekt som resultat. Främst av dessa var naturligtvis ungdomsbridgen, vilken legitimerat bridgen som en samhällsnyttig företeelse.

Förbundets ekonomi var fortfarande god mot slutet av 60-talet. De minskade medlemsavgifterna hade kunnat kompenseras med intäkter från mästarpoängen, bidrag från stat- och kommun för ungdomsverksamheten samt ett lyckat rikslotteri. Organisationen av förbundet hade moderniserats och man hade fått ett fungerande kansli med anställd personal.

SBF stod därför ganska väl rustade för att möta 70-talet, då en stor utmaning väntade redan 1970 då VM skulle arrangeras i Stockholm.

1970-TALET

De människor som var med i svensk bridges barndom började nu komma till åren. Det gällde både ledare och spelare. Under 70-talet föryngrades bridgen "i toppen". 30- och 40-talisterna tog över rodret och det är dessa generationer som dominerat svensk bridge ända fram till 90-talet.

I början av 70-talet arbetade SBF med att få bättre ordning på organisationen. Medlemsavgiften till förbundet höjdes från 3 kr till 5 kr per medlem och man satsade konsekvent på att förbättra den centrala servicen till distriktsförbund och medlemmar. Tidningen Bridge började utkomma regelbundet. Medlemsregistreringen skulle förbättras och genomföras konsekvent på både klubbnivå och centralt. Juniormedlemmarnas födelsennummer skulle anges, vilket hade betydelse för förbundets möjligheter att få statliga bidrag. Styrelsearbetet effektiviserades och arbetet i olika kommittéer var en bra modell. När man läser om svensk bridge i början av 70-talet känns det onekligen som

De svenska damerna vinner OS i Deauville 1968. Fr v: Gunborg Silborn, Britt Blom (nu Nordenson), Lottie Saabye (kapten), Karin Stenhammar, Eva Mårtensson, Britta Werner och Rut Segander.

om nya vindar har börjat blåsa.

Lars Erwall efterträder Nisse Jensen som ordförande 1970. Under Nisses fem år som ordförande utträttades det minst lika mycket som under tio år med någon annan ordförande konstateras det i Bridge. Det var fem år med fläkt, ibland halv storm, skriver Claes Landin och även om Nisse formellt inte uppfyllde kraven på förbundets förtjänstnål i guld, blev han ändå tilldelad den vid sin avgång.

Liksom Nisse hade Lars sin bakgrund i näringslivet i ledande befattningar.

Innan Lars hunnit komma igång hade emellertid VM arrangerats i Stockholm under sommaren 1970. Nils Jensen och Eric Jannersten hade det övergripande ansvaret. Det var första gången som lag-VM och par-VM förlades till samma plats och i ett sammanhang. Det var också första gången som kampen om Bermuda Bowl arrangerades i ett icke

deltagande land. Så småningom fick värdnationen en frisläng i tävlingen även om de formellt sett inte var kvalificerade att delta, men så var det inte 1970.

Vi saxar ur Bridge nr 3, 1970: ”Den självklara toppunkten på VM-programmet var festligheterna i Stadshuset den 26 juni, då prinsessan Christina på trappan i Blå Hallen delade ut priserna i Bermuda Bowl Championship 1970, som är det officiella namnet på lag-VM. Avgående presidenten i Världsbriðgeförbundet, Carl Bonde, förklarade så den tredje Par-olympiaden för öppnad, och de 500 av sammanlagt 700 deltagare i partävlingen hälsades välkomna upp i Gyllene Salen. Där tog stadsfullmäktiges ordförande Eva Remens emot och bjöd på champagne och tilltugg.

Det var inte utan rörelse som den gamle storspelaren Oswald Jacoby i sin egenskap av lagkapten för Dallas-essen med bucklan i famnen åhörde

den amerikanska nationalsången. Hela femton år har det tagit för USA att återerövra bridgens största pris”.

En rolig episod med anknytning till nationalsånger. Operasångaren Rolf Björling, som var en ivrig bridge-spelare, hade lovat att ställa upp och sjunga respektive pristagarlands nationalsång. Han var i förväg tillfrågad om han kunde alla nationalsånger. ”Inga problem” var Rolfs svar.

Sjungandet skulle äga rum direkt efter det att parfinalen var avslutad och det visade sig då till allmän förvåning att segrarna hette Babsch-Manhardt och kom från Österrike. Englands eller Amerikas nationalsånger var inget problem för Rolf, men Österrikes!? Har dom nån nationalsång var Rolfs kommentar. Österrikes ambassad kontaktades i all hast, men dom kunde inte hjälpa till. Det fanns inga tapes eller CD på den tiden. Ambassaden erbjöd sig emellertid att sjunga nationalsången i telefon, men

Ett av de svenska paren vid VM-mixed i Stockholm var Jan Wohlin och Bibbi Jensen som belade 12:e plats. ”Spela aldrig ut” är ett bevingat uttryck som Jan myntat, trots att han själv var en mästare i denna svåra konst.

det var knappast till någon hjälp.

Carl Bonde var den som fick ta tjuren vid hornen och han gick helt sonika fram till Österrikarna och frågade om det inte gick lika bra med "An der schönen blauen Donau"! "Überhaupt nicht" blev det förgrymmade svaret. Det var väl ungefär som om någon kommit fram till oss svenskar och frågat om det gick lika bra med "Calle Schewens vals" som med "Du gamla du fria". Detta fick till följd att inga nationalsånger kunde spelas i direkt anslutning till prisutdelningen efter partävlingen.

Sverige var för övrigt utsatt för en liknande malör vid EM i Italien 1985 då arrangörerna spelade den norska nationalsången till det svenska lagets bronsplats. När det norska musikbandet stoppats fick de närvarande svenskarna själva klämma i med nationalsången a capella.

VM 1970 var det dittills största bridgearrangemanget i världen när det gällde internationella tävlingar. Partävlingarna spelades i Mässans lokaler vid Storängsbotten på Lidingövägen. Partävlingsarrangemangen var förstklassiga och datan gick "som tåget", fast snabbare. De stora svenska innovationerna inom bridgen – barometern och budlådan – gick hem bland deltagarna.

Trots framgångarna skriver Claes Landin: "Ett stående omkväde i alla diskussioner om PR för bridge är de bristfälliga kontakterna med massmedia, speciellt då förstås TV. Men även TT och tidningarna brukar nämnas med rynkade pannor och skakande huvuden. Ja, men med VM i Sverige blir det förstås en helt annan sak, sade man sig. Och inget litet VM vilket som helst heller. Det största evenemanget i världsbridgens historia. Jo, pyttsan! Det utrymme som bestods

VM -70 i massmedia var sannerligen inte mycket att hurra för. Och då ska ändå ingen kunna komma och säga, att han inte var mycket väl informerad. Bevakningen från utländska journalister och nyhetsbyråer var mycket intensiv, speciellt av Bermuda Bowl, och det var inte alls bara från de länder som var direkt inblandade i den turneringen".

I Sverige visade TV knappast något intresse alls för VM-turneringen. Radion hade emellertid tack vare Gert Landin i stort sett löpande bevakning. Dagstidningarna hade en hyfsad rapportering, utom Aftonbladet, som i någon slags "vänstervåg" mer eller mindre bojkottade bridgenyheter under många år.

Det var naturligtvis många personer som jobbade hårt med VM -70 för att det skulle bli ett lyckat evenemang. Här är några: Inger Anulf (ceremonimästare), Kurt Persson (sekretariatschef), Gunvor Björneman (receptionist), Ingvar Jensen (rama-ansvarig), Sylvia Philipson (pressrum), Axel Bring (data), Hans-Olof Hallén (tävlingssledare) och Margareta Carlberg (tävlingssledare).

Hans-Olof och Margareta fick frågan om de kunde nämna någon episod under VM som de aldrig skulle glömma.

Hans-Olof svarade: "Det var när Julius Rosenblom efter tävlingarna kom till mig och sa: "Jag trodde ni var tokiga som la upp tävlingarna på det här sättet. Nu kan jag säga det – det är jag som inte begriper mej på bridge".

Margaretas starkaste minne: "Det var när spelarna kallade på Tournament Director (tävlingssledaren) och sen inte ville acceptera att det var en kvinna som kom. Så var det i början – sen ropade man alltid på "The lady in the pink dress". Det kändes skönt!"

Om man skall karaktärisera 70-talet i Sverige mycket kort så måste det bli det decennium när människorna la över alla sina bekymmer på samhället. Trygghetssystemen byggdes ut i en omfattning som aldrig tidigare eller senare, och man kunde få bidrag för snart sagt allting. Skattetrycket ökade snabbt, men eftersom tillväxten samtidigt var god hördes inte särskilt mycket knot från medborgarna. 70-talet var onekligen vänsterns sista (?) storhetstid.

Detta märks också på de frågor som diskuteras inom bridgen. Lämpliga tekniker för att få mesta möjliga bidrag är en viktig och ständigt återkommande fråga. Ungdomskonsulent Stig Billgren skriver 1970: "Låt mig först dela in bidragsformerna i fyra kategorier.

1. Medlems- och andra avgifter. 2. Fritidsgruppsbidrag. 3. Övriga kommunala bidrag. 4. Lotterier m.m.". Sedan beskriver Stig hur man skall lägga upp verksamheten på bästa sätt för att få ut mesta möjliga bidrag inom dessa olika kategorier, vem man skall kontakta i olika bidragsfrågor, hur bidragsansökan skall gå till etc etc.

Bridgeklubben Klöver Ess i Örebro lyckades bl.a. med hjälp av dessa bidrag åstadkomma en utmärkt klubblokal, inte bara för sina egna medlemmar utan också för tre andra klubbar i staden. Man bildade ett "Bridgens Hus" mitt i stan med plats för 24 bord, heltäckningsmattor på golvet, kök, läskedrycksautomat, ventilation m.m. Hyran för lokalen var 9.600 kronor per år och detta finansierades bl.a. genom bidrag från Örebro stad (1.500 kr i fritidsgruppsbidrag och 35 kr/junior) samt en del lotterier m.m. Idag lever emellertid bridgen i Örebro under knappare villkor och lokalerna är betydligt sämre.

Det var naturligtvis en stor risk med att bygga alltför mycket av en verksamhet på olika bidrag. När tiderna sedan blev kärvare fick många klubbar svag ekonomi och hade man dessutom, i skuggan av inflytande bidrag, inte jobbat aktivt med nyrekryteringen stod man inför besvärliga problem. All verksamhet måste i grunden bygga på sin egen inneboende livskraft, i bridgens fall framförallt på kurser och nyrekrytering.

För att en större bridgeklubb skall kunna uppvisa långsiktig livskraft - och helst också tillväxt - måste den ha en utbildningsverksamhet som motsvarar cirka 30-40 procent av den totala verksamheten! Detta nyckeltal gäller naturligtvis både på klubbnivå och för svensk bridge totalt. Den katastrofala tillbakagången för svensk bridge under 60-talet kan helt enkelt ha berott på att utbildningsverksamheten var för dålig. För att bibehålla en medlemsnivå på t.ex. 30.000, så måste man dessutom ha minst 10.000 nybörjare kontinuerligt under utbildning! Annars kommer medlemsantalet successivt att minska. Denna tumregel gäller lika mycket idag som någonsin tidigare. Orsaken till att det behövs stor utveckling är dels att cirka 5-10 procent av medlemmarna försvinner varje år av naturliga orsaker, dels att av varje elev i utbildning så kommer högst en av tre att börja ägna sig åt tävlingsbridge på klubbnivå. De övriga kanske fortsätter att spela bridge, men då i hemmiljö, eller också gick de bridgekurs av sociala eller andra orsaker.

Ett kul och originellt sätt att söka bidrag är följande annons i Bridge 1970. Lars Salsby AB är avsändare för följande sponsorannons, som emellertid inte gav något resultat:

”Miljonär sökes!”

Sveriges Bridgeförbund, en av våra uppdragsgivare, söker för sin expanderande verksamhet finansiär(er), privatpersoner eller företag. Aktuella projekt är såväl kort- som långsiktiga. Till de angelägnare, och mest kostnadskrävande, hör skapandet och vidmakthållandet av ett landslag av världsklass. Detta kräver, som erfarenheter från de främsta bridgenationerna visar, speciella åtgärder som inte rymms i normalbudgeten för något bridgeförbund. Man är överallt hänvisad till den generositet som hängivna supporters med gott om pengar kan erbjuda”.

Det är naturligtvis samma principiella risk med både privata och statsfinansierade sponsorpengar. När sponsorn av en eller annan anledning tröttnar finns risken att man står där med skägget i brevlådan. En stark ekonomi på egna meriter är alltid att föredra!

Verksamhetsåret 1969/70 såg SBF:s ekonomi ut på följande sätt :

Intäkterna uppgick till 470.000 kr och utgifterna till 500.000 kr, således ett underskott på 30.000 kr.

De stora intäktsposterna var mästarpoängen (120.000 kr), statsbidrag för ungdomsverksamheten (165.000 kr) och medlemsavgifter (55.000 kr).

På utgiftssidan kostade kansliet 140.000 kr och tidningen Bridge 60.000 kr. Ungdomsbridgen kostade dessutom ungefär lika mycket som bidraget. Övriga intäkter och kostnader rörde tävlingsverksamheten.

SBF hade ett eget kapital på 114.000 kr vid 70-talets ingång.

Ekonomi var alltså förhållandevis god.

1970-talet blev utan tvekan ungdomsbridgens decennium. De nya bidragen i kombination med duktiga ledare som Gunnar Nylin, Margareta Svanström och Bengt Ohlsson

samt duktiga bridgearbetare som Stig Billgren och Ralf Byström lyckades få rejäl fart på verksamheten landet runt. Redan 1970 hölls det första ungdomsläget i Tällberg där ungdomarna fick lära sig både fysisk och psykisk träning. Detta första sommarläger följdes sedan upp årligen. Utbildningen av ungdomsledare startades 1972 i Vålådalen. Svensk bridge började anläggas en mer seriös och professionell syn på den verksamhet man ägnade sig åt. Bridgen kom successivt in på skolschemat (”fritt valt arbete”) även om misstänksamheten i skolvärlden var stor. 1974 vinner Sverige junior-EM för andra gången med laget Svante Ryman—Max Ödlund, Björn Sanzén—Kent Karlsson och Jim Nielsen—Peter Billgren.

1972 startas Svenska Bridgeförlaget i SBF:s regi och 1973 flyttar förbundets kansli till nya lokaler vid Karlaplan 8. Det är Lars Salsby och Margaretha Nilsson (Norbäck) som får nöjet att flytta in i fyra stora rum med utsikt över Karlaplan.

Svenska Bridgeförlaget drevs sedan några år tillbaka i privat regi av makarna Strömbäck i Nyköping, men av personliga skäl kunde de inte fortsätta verksamheten. SBF fick då ett bud på att köpa förlaget för 40.000 kronor. SBF planerade att integrera förlaget med Ungdomsrådets kansli i Lund. Styrelsen ”tillstyrkte enhälligt inköp av Svenska Bridgeförlaget... och att tillträde skulle ske 1 juli”.

Tylösandsbridgen, SBF:s sommarbridgearrangemang, firade 40-årsjubileum 1972! Det betyder att tävlingen startades redan 1932, men 70-talet blev Tylösandsveckans storhetstid. Bl.a. infördes Tylöcupen 1971 (skänkt av bridgeentusiasten Stig Wibron från Sundsvall) och den tävlingen fick sedermera SM-status och lever vidare

Europamästare 1977. De som svarade för bravaden var, nederst fr v: PO Sundelin, lagkapten Sven-Erik Berglund, Anders Brunzell och Anders Morath. Bakom dem Sven-Olov Flodqvist, Jörgen Lindqvist och Hans Göthe.

i ny skepnad i dagens SM-vecka i Skövde. När Skövdeveckan startade 1995 blev det den definitiva slutpunkten för gamla anrika Tylösand. Men redan vid Riksstämman 1971 motionerade flera delegater om införandet av en SM-vecka, så den tanken har funnits länge.

Internationellt hade det gått bra för Sverige på både dam- och juniorsidan under 60- och början av 70-talen. Men på herrsidan hade det varit magert med goda resultat. I mitten av 70-talet tog den rutinerade landslagsspelaren Gunnar Anulf över som landslagskapten. Han tillförde många goda egenskaper till landslaget. Gunnar var en mycket seriös och ödmjuk person, vilket inte var (är?) helt vanligt för svenska elitspelare. Gunnar förstod också vad som krävdes för att svensk bridge åter skulle bli av internationell elitklass och han kunde bedöma vilka spelare som hade de bästa förutsättningarna för att lyckas. Det var Gunnar som lade grunden till Sveriges EM-guld 1977 i Helsingör. Segrarna hette Sven-Olov Flodqvist-P-O Sundelin, Anders Morath-Hans Göthe och Jörgen Lindqvist-Anders

Brunzell och lagkapten var Sven-Erik Berglund. Dessa spelare plus ett ytterligare tiotal skulle sedan komma att dominera svensk elitbridge under ett 20-tal år framåt.

EM-vinsten innebar att Sverige för första gången på många år fick delta i lag-VM som gick på Filippinerna. Det innebar ett stort hål i SBF:s kassa, men genom lotterier och olika aktiviteter lyckades man samla in 100.000 kronor för ändamålet. Ett strängt arbete! Resultatet i Manila blev en hedrande bronsmedalj.

Under 70-talet växte också insikten om att bridge på elitnivå kräver seriösa förberedelser och rejäla satsningar precis som vilken annan topprestation som helst inom idrotten eller andra områden. Landslaget började lyssna på kostråd, mentala förberedelser och andra träningstips. Gunnar Anulf krävde in månadsrapporter från landslagskandidaterna där de fick redovisa såväl fysisk som bridgemässig träning.

I början av 70-talet kunde det gå till så här. Det är lagkaptenen inför OS i Miami 1972, P-O Sundelin, som berättar: "OS i bridge är en mycket krävande tävling med många delta-

gande lag, matcher och brickor. Det svenska laget förstod vid denna tiden inte betydelsen av fysiska förberedelser. När jag tittade på spelarnas kondition insåg jag att något måste göras. Jag meddelade därför de smått chockade spelarna att det var dags att plocka fram träningskläderna för vi skulle ut och springa i skogen! Göthe-Gullberg var inga elitmotionärer precis, så efter en kvart i terrängspåret hade de börjat sacka efter de övriga löparna. Till slut förstod de att de antagligen kommit helt vilse! Som tur var upptäckte de ett hus i skogen och de numera ganska uttröttade bridgespelarna knackade på och bad att få låna en telefon. "Vi är faktiskt ute och tränar för OS" meddelade Göthe den mycket förvände damen i stugan. Gullberg ringde till sin orolige lagkapten och meddelade att allt var väl och beställde en taxi för att komma hem. Damen i stugan undrade vad det var för egendomliga olympier hon hade fått på besök, och troligen drog hon en djup suck av lättnad när taxin äntligen kom. Men hon blev någon månad senare säkert glatt överraskad när hon fick ett trevligt tackkort från Bridge-OS i Miami!"

Efter skandalen i VM 1965, då Reese-Schapiro misstänktes för fusk, började man fundera över olika sätt att komma tillrätta med problemet. Budlådan blev den pusselbit (även om syftet med budlådan inte är att förhindra fusk, utan att förenkla språkförståelsen), skärmarna en annan. Under 70-talet började man därför vid stora internationella tävlingar att spela med skärmar snett över bordet. Man skulle inte kunna se sin partner, däremot en av motståndarna. Amerikanerna var emellertid vid denna tiden snudd på besatta av tanken på att motståndarna fuskade, så vid VM på Bermuda 1975,

trots att man då spelade med skärmar, anklagade de det italienska paret Facchini-Zucchelli för att fuska genom att sparka varandra på benen under bordet. Stämningen mellan amerikaner och européer blev utomordentligt spänd och européerna funderade på att dra sig ur VM-turneringarna om inte amerikanerna lugnade ner sig.

Nisse Jensen skriver: ”Jag hoppas att USA nu erkänner att italienarna spelar en bättre bridge och att det är därför de vinner och inte för att de fuskar. Jag tror att detta VM, trots alla dess tråkiga incidenter, kan vara en vändpunkt som gör att USA försöker bygga upp ett landslag som kan mäta sig med Italiens och med justa medel besegra dem”. Nisse skulle komma att få rätt på den punkten.

En mer ”konstruktiv” uppfinning än skärmarna var brickläggningsmaskinen. Stockholmare Curt Engwall var konstruktören. Brickläggningsmaskinen, som började användas i början av 80-talet, innebar en enorm arbetsbesparing för brickläggarna. Till Stockholms-VM 1970 fanns inte maskinen utan alla VM-brickorna las för hand av svenska dalkullor.

1975 tillträdde Bengt Siwe som ordförande i SBF. Bengt var den andre ordföranden som inte var bosatt i Stockholm; Lars Erwall som tillträdde 1970 var den förste. Bengt kom från Skånes Distriktsförbund, som ända sedan svensk bridges början varit det största och mest aktiva distriktet i landet. Det var på tiden att de fick ta över ordförandeposten.

Två nya tävlingar såg dagens ljus i mitten av 70-talet.

Den ena var ”ny-gammal”, nämligen Allsvenskan, fyrmannaserier mellan landets bridgeklubbar.

Den andra var däremot helt ny,

Svenska Bridgerallyt, en serie partävlingar över hela säsongen. Det innebar under flera år ett uppsving för många guldtävlingar runt om i landet, men troligen innebar det samtidigt problem för andra som inte kunde få Ralystatus. Guldtävlingarna har sedan under 80- och 90-talen upplevt något av en kris. Bridgespelarna har inte längre intresse eller ork (eller kanske råd) att sitta inne hela helger och spela bridge. Det har tagit lång tid för bridgearrangörerna att bita i detta sura äpplet och anpassa verksamheten efter verkligheten. Många anrika tävlingar har fått läggas ner.

Redan Stig Billgren och Bengt Siwe propagerade starkt för att korta ner bridgetävlingarnas längd, både kvällstävlingar och helgtävlingar. Senare har bl.a. Björn Åström och BK S:t Erik drivit denna fråga. Mot denna uppfattning har bl.a. förespråkarna för mästarpoängen och de som vill att bridgetävlingar skall vara ”rättvisa” hävdats att det krävs ett visst antal brickor för att bridgetävlingar skall kunna anses som riktig tävlingsverksamhet. Båda synpunkterna har naturligtvis både plus och minus, men slutligen blir det bridgespelarna i klubbarna som avgör frågan, och inte minst omvärldens krav och synpunkter.

I mitten av 70-talet började SBF licensiera tävlingsledare, ett bra initiativ för att höja kompetensen och kvaliteten vid olika tävlingar. Skåningarna Hans-Olof Hallén, Bengt Ohlsson och Bengt Siwe utredde frågan och la fram ett förslag som sedan antogs. En intressant fråga ställdes redan 1975: ”Kommer den ganska vanliga företeelsen ”jury” att fylla någon vettig funktion då vi har licensierade tävlingsledare?” Svaret på den frågan har hittills varit ja, men den är onekligen fortfarande berättigad. Varför skall

just bridgen vara så svår att döma, så att man behöver flera olika instanser (tävlingsledare, jury och Lagkommission), när andra idrotter klarar sig bra med en enda, enväldig domare som dömer på plats?

Mot slutet av 90-talet ställer många frågan vart bridgelagarna och hela ”rättsapparaten” inom internationell och svensk bridge egentligen är på väg. Lagarna och kanske framförallt tolkningen och tillämpningen av dem har successivt blivit mer komplicerad och anpassad efter elitbridgens villkor.

Men minst 95 procent av världens bridgespelare är varken elitspelare eller intresserade av en komplicerad ”rättsprocess” kring olika regelbrott. De flesta spelar bridge för att det är roligt och det innebär att bridgelagarna skall vara spelregler (ungefär som för andra sällskapsspel) och att de skall vara enkla att tillämpa. Det är viktigt att bridgen funderar vidare kring denna frågan.

Många nya, s.k. udda budsystem, började tillämpas under 70-talet. Och de som dök upp vid denna tiden var ofta riktigt udda. Dessa system ställde i många fall nya krav på bridgelagarna och inte minst tävlingsledare och Lagkommissionen sattes på hårda prov. Diskussionen om etiska bridgefrågor tog förnyad fart. Så här i efterhand kan vi konstatera att svensk bridge halkade efter den internationella när det gällde synen på de udda systemen. Lagkommissionen i Sverige tog på 70-talet allt som oftast ställning för fel part i tolkningsfrågor av denna karaktär, vilket naturligtvis var mycket allvarligt. Alerteringsregeln, som sedan länge tillämpades utanför Sverige, och som har en viktig funktion just för att komma tillrätta med ovanliga budlägen, infördes inte i Sverige förrän 1981, till att börja med

endast i Guldtävlingar.

1980 skriver Lagkommissionen följande i Svensk Bridge:

”SBF vill inte ålägga sina klubbar att använda alertering. Det skulle bara medföra obehag på många klubbar, om spelarna tvingas knacka i bordet varje gång partnern avger ett konventionellt bud... Däremot vore det önskvärt om fler spelare började använda alertering på silver- och guldtävlingar. Att det är frivilligt att alertera behöver inte innebära att man inte bryr sig om det alls”.

Bridgesverige blev helt enkelt tagna på sängen av nymodigheterna och det fanns en hel del inslag av ”bondfångeri” hos många systemkonstruktörer, som då dessutom hade de lagkloka i landet på sin sida. Det var inledningen till en olycklig period för tävlingsbridgen i landet. Problemen med udda system fick inte någon bra lösning förrän i slutet av 90-talet, då SBF tog ett ordentligt grepp för att få ordning på detta hot mot den vanliga tävlingsbridgen på klubbnivå.

Nils Jensen spetsade redan på 60-talet till denna fråga, med formuleringen att ”det var Staymansangen som förstörde bridgen och bidrog till att bridgespelandet kraftigt minskade”. Kan det vara en del av sanningen?

Miljöfrågorna började under 70-talet få allt större uppmärksamhet. För bridgens del var rökningen ett stort problem. Redan 1978 infördes den första rökfria SM-tävlingen i Sverige, JSM-par. 1979 hade styrelsen beslutat om helt rökfria sammanträden vid SBF:s möten. I denna fråga var SBF ett föredöme för svensk bridge och gick i bräschen långt före praktiskt taget alla distrikt och klubbar. Det var starkt gjort och styrelsen visade i denna frågan prov på gott

förutseende.

I slutet av 70-talet hade SBF åter 30.000 medlemmar! På ett tiotal år hade det idoga ungdomsarbetet givit bra frukt. 1977 redovisar förbundet 18.400 seniorer och 11.600 juniorer. Om vi jämför med slutet av 60-talet så hade SBF då 20.000 medlemmar, de allra flesta seniorer. Man kan alltså lugnt påstå att hela ökningen kan tillskrivas ungdomsverksamheten. Antalet seniorer är oförändrat eller möjligen något färre, vilket säkerligen berodde på att utbildningsverksamheten fortfarande var för klen i landet som helhet.

1978 avgår Lars Salsby som kanslichef och han efterträds av Lars Filipsson. Något år tidigare började Margareta Walldin och Birgitta Alandh på kansliet.

Som kamrer fungerade fortfarande Erik Stormgaard.

Det fanns vid denna tiden ytterligare ett kansli beläget i Malmö. Där fungerade Sten Alfredsson som kanslist och han skötte order och distribution för AB Svenska Bridgeförlaget och hjälpte dessutom Ungdomsverksamheten. Det statliga stödet för den sistnämnda verksamheten uppgick nu till över 400.000 kronor per år.

Den nya generationen inom svensk bridge gjorde ett utmärkt jobb och bidrog till att 1970-talet blev ett mycket framgångsrikt decennium!

1980-TALET

1980-talet gjorde inget starkt intryck på oss som var med då. Sverige lunkade till synes på i gamla hjulspår. Men i själva verket var det inte så. 1980-talet var det decennium då mycket började vända – neråt. Sverige blev successivt ett fattigare land jämfört med omvärlden. Gamla sanningar om bl.a. välfärdssamhällets konstruk-

tion med staten som huvudman i alla lägen måste under stor vånda omprövas. Men de flesta av oss uppmärksammade inte just denna delen av tillvaron, utan vi upprördes av mordet på Olof Palme och allt som började hända österut där det gamla Sovjetunionen visade klara tecken på sönderfall. I slutet av decenniet levde många helt obekymrat livets glada dagar i spåren av den alltmer avreglerade ekonomin, skattereformer m.m. Notan för detta skulle skattebetalarna sedan få betala under 1990-talet. Sverige upplevde ett etiskt och moraliskt ”förfall” i så motto att makthavare inom både privat och statlig verksamhet började tänka mera på sig själva och sin egen ekonomi än på den verksamhet de var satta att förvalta. De värderingar som rådde under främst 60- och 70-talen förändrades. Världen blev hårdare och effektivare och egot ställdes i centrum på ett helt nytt sätt i motsats till det kollektiva, solidariska tänkandet under tidigare decennier.

Sveriges Bridgeförbund hade tre ordföranden under 1980-talet. Nils Jensen kom tillbaka under åren 1981-1983, därefter tog Ulf Cederborg vid 1983-1985 och 1985-1991 var Bengt Nygren ordförande.

De viktigaste uppgifterna för SBF under 1980-talet var arrangerandet av VM i Stockholm 1983, Breddbridgeprogrammet och Ungdomsbridgens begynnande kris.

Andra viktiga frågor som diskuterades var miljön (främst rökningen) och datoriseringen.

1983 fyllde SBF 50 år. Sverige hade fått förtroendet att arrangera VM-lag i Stockholm och en nyhet var att världlandet fick en friplats för att ställa upp med ett lag i tävlingen. Tävlingen ordnades på Hotel Anglais mitt i Stockholm. Arrangemangen var okey,

men tyvärr fick VM inte någon som helst uppmärksamhet i media. Inte ens de som bodde på hotellet kunde märka att det pågick något extra. VM i bridge var som vilken annan konferens som helst som dagligen ordnas på hotellet. I SBF:s egen tidning får man verkligen leta efter något reportage från evenemanget och på undanskymd plats kan man hitta ett par sidor om att VM faktiskt förevarit i Sverige. Det marknadsmässiga utnyttjandet av detta VM-arrangemang kan inte få godkänt betyg.

Sveriges lag i tävlingen gjorde en god insats och kom strax utanför en semifinalplats. Laget bestod av Gunnar Hallberg–Björn Axelson, Tommy Gullberg–Hans Göthe och Anders Berglund–Åke Sjöberg.

Varje ny ordförande i SBF brukar deklarerat att en ökning av medlemsantalet är den absolut viktigaste frågan att jobba med. Och naturligtvis är det så. Både Nisse Jensen, Ulf Cederborg och Bengt Nygren jobbade hårt för detta och Bengt formulerade 1987 målet att ”vi skall fördubbla medlemsantalet på tre år så att vi 1991 är 30.000 medlemmar”. I Holland hade man på relativt kort tid lyckats gå från 22.000 medlemmar till 55.000. Detta hade lyckats till stor del med hjälp av bl.a. utbildning. Både Ulf och Bengt är för övrigt lärare till professionen.

Bridgeutbildning är grunden för att vidmakthålla och öka medlemsantalet. Det finns knappast någon annan verksamhet, där en ny aktiv utövare kräver så mycket utbildning som i bridge. Den investering som krävs för att få fram en ny bridgespelare är alltså mycket hög, omvänt är förlusten av en tappad bridgespelare stor. Klubbarna runt om i landet verkade ha tappat lusten för utbildning och SBF såg med rätta som sin huvuduppgift att hjälpa

till att få igång denna process igen.

Ett lysande undantag var S:t Eriks bridgeklubb i Stockholm där för övrigt Ulf Cederborg var huvudansvarig för utbildningen. S:t Eriks Bridgekola ordnade i början av 80-talet veckoslutsseminarier för andra klubbar ute i landet i konsten att driva bridgekurser och bridgeklubbar. Dessa seminarier rönt viss framgång, men intresset var inte tillräckligt stort för att jobba vidare på detta ambitiösa sätt.

SBF ordnade något år senare kurser runt om i landet under namnet Bättre BK.

Syftet med dessa kurser var framförallt att utbyta erfarenheter mellan klubbfunktionärer från olika delar av landet och diskutera tillsammans hur klubbarna skulle bli bättre på att ta hand om alla bridgemotionärer som inte spelade på klubbarna. Ett hjälpmedel vid denna kursen skulle kunna ha varit den enkät som SBF presenterade 1983. Då hade man frågat över 100 juniorer om bl.a. vilka faktorer de tyckte var ”jobbigast” när de började spela på klubb. De tre svar som fick högst antal svar var:

^a Nervositet (rädd att göra bort sig, att spela för långsamt m.m.)

^a Motståndarnas budsystem

^a För långa tävlingar.

Detta är lika viktiga frågor än idag. 1984/1985 deklarerade Ulf Cederborg mycket tydligt att SBF de närmaste åren skulle satsa på Breddbridge. Jämfört med de frågor SBF sysslade med i sin ungdom, så var detta något relativt nytt. Några konkreta projekt som exempel på vad man menade med Breddbridge var:

^a Aktivt program för att förbättra bridgekursverksamheten på klubbar

^a Anordnande av kurser för utbildning av bridgelärare

^a SBF ordnar två tävlingar per år för nybörjare

^a Aktivt ge klubbar information och råd om goda bridgeaktiviteter

^a Satsa på välgörenhetsbridge i samarbete med någon känd samarbetspartner.

Under hela 80-talet rapporterade sedan klubbar och enskilda medlemmar i tidningen Svensk Bridge om exempel på goda Breddbridgeaktiviteter som genomförts. Breddbridgeprogrammet var en bra idé som medförde mycket gott. Men problemet för klubbledarna var (och är) att hålla i och jobba kontinuerligt över tiden. Många mindre klubbar står och faller med enstaka eldsjälar. När dessa försvinner dör också verksamheten ut. Bridgen på klubbnivå bygger antagligen i alltför hög grad på ideellt arbete. Ideellt arbete är bra, men i vissa fall är det inte tillräckligt, t.ex. när det gäller utbildning. Då det krävs specialistkompetens och även mycket tid klarar man inte bridgeverksamheten med bara ideellt arbete. Nutidens tempo blir allt högre så människornas krafter räcker helt enkelt inte till för flera olika jobb.

1983-84 började SBF diskutera datorisering, dels av förbundets egen administration, dels i termer av nya bridgedatorer för att lära ut och träna bridge.

1986 hade man knäppt in 16.000 namn och adresser i ICL-datorn bl.a. för att enkelt kunna få ut adresser för att distribuera Svensk Bridge hem i brevlådan.

På tävlingsfronten hände inte så mycket nytt på 80-talet. Rottneros Cup startades dock 1985 i samarbete med Pål Horn på Rottneros i Värmland. Den tävlingen är ett slags mini-NM där vinnarna av Allsvenskan spelar för Sverige och motsvarande lag

I EM-lag lyckades Sveriges lag i öppen klass åter vinna 1987. I laget spelade (upptill fr v) P O Sundelin, Sven-Olov Flodqvist, kapten PD Lindeberg, Hans Göthe, Björn Fallenius. På huk: Magnus Lindkvist och Tommy Gullberg.

från Norge, Danmark, Finland, Island och Färöarna.

Internationellt fick Sverige några fina framgångar. 1987 vann Sverige EM i öppen klass i Brighton. I laget spelade Hans Göthe–Tommy Gullberg, P O Sundelin–S O Flodqvist, Magnus Lindqvist–Björn Fallenius och lagkapten var den duktige P.D. Lindeberg, bridgeskribent i Sydsvenska Dagbladet.

1989 vann Madeleine Swanström–Eva-Liss Göthe EM-par för damer.

1986 kan man läsa följande rubrik i Svensk Bridge, nr 1: ”UR-kris”.

Artikeln börjar : ” Ungdomsverksamheten befinner sig i kris. Skälet är ekonomiskt och dessvärre är det frågan om många och stora slantar”.

Statens Ungdomsråd hade informerat SBF att ungdomsverksamheten inte längre uppfyllde de krav som gällde för att erhålla statligt bidrag (vilket handlade om ca en halv miljon kronor per år). Bristerna var i huvudsak två :

1. Antalet juniorer var för få i förhållande till antalet seniorer.

2. Det dög inte längre med att juniorerna bara betalade bordsavgift, även individuella årsavgifter måste tas ut.

Statens Ungdomsråd krävde att SBF skulle organisera om ungdomsverksamheten så att medlemmarna i åldern 7-25 år skulle utgöra majoritet och ha ett verkligt inflytande över den egna verksamheten.

SBF blev därför tvunget att bilda Sveriges Ungdomsbridgeförbund (SUBF) som en från SBF fristående enhet. Även distrikten var tvungna att bilda separata ungdomsdistriktsförbund och klubbarna särskilda ungdomsklubbar där minst 50% av medlemmarna måste vara ungdomar. Medlemsavgifter måste också tas ut.

Denna omorganisation av ungdomsverksamheten innebar att SUBF åter fick rätt till statliga bidrag, men bidragens storlek blev väsentligt lägre, omkring hälften så stora som tidigare. Antalet juniormedlemmar sjönk kraf-

tigt vid omorganisationen. Det hade varit en hel del luft i siffrorna tidigare och det gällde inte bara för bridgen utan för all bidragsberättigad ungdomsverksamhet inom alla sporter i landet. Räknade Statens Ungdomsråd samman alla inrapporterade juniorer i landet för vilka man sökte bidrag kom man till häpnadsväckande siffror beträffande den svenska befolkningens storlek. De minskade bidragen fick till följd att SUBF måste dra åt svängremmen, vilket bl.a. gick ut över ungdomskonsulentverksamheten i landet.

1987 efterträdde Rune Pettersson Lars Filipsson som kanslichef. Rune jobbade 60 procent på kansliet och 40 procent som ungdomskonsulent i SUBF. Samtidigt flyttade SBF:s kansli från Karlaplan till Solna.

1980-talet blev ett motigt decennium för svensk bridge. Ungdomsverksamheten fick kraftigt sänkta bidrag, färre medlemmar och en lägre aktivitetsnivå. Seniorverksamheten ville inte växa till sig som man hoppades, trots många bra idéer som utan tvekan var värda ett bättre öde.

1990-TALET

1990-talet inleddes med en djup ekonomisk lågkonjunktur runt om i världen. Sovjetunionen föll samman och Tyskland enades. De Baltiska staterna blev fria och EU:s ställning stärktes. Även Sverige tog plats i det organiserade europeiska samarbetet. De svenska statsfinanserna var utomordentligt vanskötta och det blev nödvändigt med en kraftig åtstramning av statsbudgeten under första hälften av 90-talet. Bidrag i alla tänkbara former minskades ner, vilket naturligtvis även drabbade kultur och fritid (bridge). Arbetslösheten ökade dramatiskt upp till ca 12–14 procent, vilket var unikt för svenska förhål-

landen. Sverige började bli ett av de fattigare länderna i Europa, men det gick inte upp för människorna förrän mot slutet av decenniet. Våra grannländer Norge och Danmark gick förbi oss rejält i ekonomiskt välstånd. Även Finland gick ikapp.

Hur påverkade allt detta svensk bridge?

Människor fick det sämre och hade inte längre råd att åka runt på olika bridgetävlingar. Många guldtagare fick se deltagarantalet sjunka dramatiskt, kanske av ekonomiska skäl.

Bridge i glesbygd blev allt svårare att hålla vid liv. Dels på grund av det dyra resandet, dels på grund av att många flyttade p g a arbeten, som i huvudsak skapades i storstäderna.

Ungdomsbridgen jobbade i kraftig motvind i så motto att de ekonomiska villkoren (bidragen) försämrades.

Arbetslösheten medförde dock att flera ”frivilliga krafter” kunde jobba inom bridgen i olika arbetsmarknadsprojekt.

Trivselbridgen, vilken till stor del utövas utanför SBF, ökade troligen i omfattning beroende på att många människor fick ökad fritid, delvis mot sin vilja (arbetslöshet och förtidspensioneringar).

En mycket stor förändring på 90-talet var IT- och kunskapssamhällets genombrott i slutet av decenniet. Persondatorerna och Internet fick en enorm betydelse och de rationaliseringar man i flera decennier talat om skulle bli följden av datoriseringen, fick först under denna tiden sitt stora genomslag. Industrisamhället ersattes av något nytt som kanske kommer att kallas just kunskapssamhället. Varuproduktion blev mindre intressant, i stället var det tjänster, service och kvalitet som blev honnörsord och något som människor efterfrågade.

Micke Melander anställdes 1992 och har betytt mycket för FSB:s utveckling.

Tiden blev en allt knappare resurs för människor i arbete och kraven i det dagliga arbetet skärptes. Bridgen var i det perspektivet ingen lämplig sysselsättning längre. Bridgetävlingarna tog alltför lång tid och var alltför intellektuellt krävande. Däremot var bridge en utmärkt avkoppling utövad under lämpliga former. Tävlingsbridgen gick alltså tillbaka, medan trivselbridgen ökade sannolikt i omfattning.

Vilken roll kan och skall SBF spela i förhållande till trivselbridgen?

Denna fråga diskuterades i flera artiklar i Svensk Bridge under 90-talet – och här är det viktigt att SBF hittar en ny roll i framtiden.

Under 90-talet kunde SBF konstatera att det varje år försvann ca 1000-2000 medlemmar, samtidigt som nyrekryteringen var ungefär lika stor. Medlemsantalet var i såväl början som slutet av 90-talet omkring 15.000.

Det stora problemet är inte, som redan Bengt Nygren konstaterade under sin ordförandetid, att få folk

att börja på bridgekurser. Problemet är att få dem att börja med tävlingsbridge. Det är uppenbart något fel på tävlingsbridgen sett ur nybörjarnas perspektiv. Men viljan bland de ”gamla bridgespelarna” att förändra tävlingsbridgen har hittills inte varit tillräckligt stor för att få fart på nyrekryteringen. Bridgeklubbarnas utbud idag är i stort sett detsamma som det var på 60- och 70-talen. Och vilken produkt kan uppvisa en sådan livskraft att den utan förändringar kan säljas med lika stor framgång idag som för 30-40 år sedan? Finns det överhuvudtaget något sådant exempel?

Därför hände det egentligen ingenting om man ser till nettoresultatet för SBF under 90-talet. Men om man ser till enskilda projekt hände det faktiskt en hel del!

Bridge i tvåan var en stor händelse i början av decenniet. Anders Germandt, Martin Löfgren och Catharina Midskog spelade bridge i TV från Umeå i ett tiotal program. Tittaren var

den fjärde spelaren. Gunborg Forsberg var den drivande kraften bakom projektet.

Detta var god bridgepropaganda och bör ha bidragit till ett ökat intresse. I genomsnitt var det ca 300.000 som såg programmen. Kursdeltagandet ökade i landet totalt, men som sagt, problemet var att få nybörjarna intresserade av tävlingsbridge.

Under 1993 bildar de svenska bridge lärarna ett eget nätverk. Totalt fanns det ca 100 lärare i landet och 40 av dessa samlades till det första kontaktmötet i Solna under Stefan Åstrands ledning. Något år senare började man diplomera bridge lärare som genomgått viss utbildning. 1995 ordnades det en konferens för bridge lärare med utländskt deltagande. Föreläsare kom från både Danmark och Kanada. Från svensk sida deltog vår antagligen främste bridge lärare Jörgen Lindqvist.

Sådana initiativ är naturligtvis mycket bra. Även om vi i Sverige har en av världens största och mest framgångsrika bridge skolor, S:t Erik, är det

viktigt att hela tiden samla impulser från andra länder.

Lösningen på svensk bridges rekryteringssvårigheter finns till stor del att finna kring utbildningssidan och kanske framförallt vad som sker därefter. Hur får man fler att börja spela tävlingsbridge och vad kan SBF göra för alla dom som föredrar trivselbridge?

1993 anställdes Micke Melander som rikskonsulent på SBF och han ägnar dessa intressanta frågor mycket arbete och uppmärksamhet i sina artiklar i Svensk Bridge.

Två positiva åtgärder i denna riktning var införandet av nolltaxemedlemmar 1995 och välkomstpaket till alla nybörjare. Nolltaxemedlemmar är personer i utbildning som under ett år får gratis medlemskap i SBF och under den tiden får de bl.a. Svensk Bridge hem i brevlådan. Välkomstpaket är ett litet introduktionspaket till alla nya medlemmar med info om verksamheten i Bridgesverige m.m. 1996 skriver styrelsen att man tack vare nolltaxan

fått 1.884 nya prenumeranter på Svensk Bridge!

Bo Appelqvist tillträder som ordförande för SBF 1991 och lämnar 1997 över till Mats Qviberg. Bo, den förste göteborgaren på ordförandeposten, hade en sedvanlig bakgrund som bridge arbetare och är civilt knuten till utbildningsvärlden. Mats kommer från en helt annan värld. Han jobbar inom finanssektorn och har egentligen ingen bridge bakgrund annan än som motionsspelare på Lidingö och andra klubbar i stockholmsområdet.

De internationella bridge framgångarna var mycket stora för svensk bridge under 90-talet. 1990 vann Lars Andersson-Eva-Liss Göthe silver i VM-mixed.

1991 blev det VM-brons för Sveriges öppna lag i Japan. I laget spelade Mats Nilsländ-Björn Fallenius, P O Sundelin-Tommy Gullberg, Sven-Åke Bjerregård-Anders Morath med entusiasterna Svante Ryman som kapten.

1993 vann damlaget EM i Menton och blev bronsmedaljörer i Chile samma år. Laget bestod av Lisbeth Åström-Bim Ödlund, Mari Ryman-Pyttsi Flodqvist, Linda Långström-Catharina Midskog med Kerstin Strandberg som kapten.

1994 blev det brons i Rosenblum Cup genom Daniel Auby-Tomas Brenning, Mårten Gustawsson-Tommy Gullberg.

1996 blev vi EU-mästare i öppen klass. Stall Dieden, Anders Edstrand-Ulf Nilsson, Göran Lindberg-Magnus Lindqvist och Göran Gjerling-L-I Hydén stod för bedriften.

1997 vann Sverige VM-par för juniorer genom Stefan Solbrand-Olle Wademark och 1998 EM-par i mixed genom Arne Larsson-Pia Andersson.

Vid VM i Lille 1998 kom Sverige på bronsplats både i Rosenblum Cup

Redaktör Peter Ventura (t v) och fd ordföranden Bo Appelqvist.

och VM-par. Magnus Lindqvist-Peter Fredin var med om båda bedrifterna och i lagtävlingen deltog också Mats Nilsländ-Björn Fallenius.

Den stora händelsen i Sverige på tävlingsfronten var startandet av SM-veckan i Skövde 1995. Detta projekt hade diskuterats under lång tid och så sent som i slutet av 80-talet var styrelsen negativ till förslaget. Men nu blev det alltså verklighet och de första åren har blivit mycket lyckade.

1993 fyllde SBF 60 år och det anordnades en Stormästarträff (individuell tävling) där åtskilliga internationella storheter ställde upp bl.a. Chemla (Frankrike) och Zia (USA/Pakistan). Vann gjorde emellertid en svensk partävlingsspelare, sundsvallsbördige Thomas Magnusson.

På den administrativa sidan hände det också en hel del. 1990 blir Ingvar Rune ny kanslichef och han efterträds 1994 av Björn Gustafsson. Kansliet flyttar till nya lokaler i Alvik 1992 och sedan till Kungsgatan mitt i Stockholm 1998. Datoriseringen gick vidare under Björns ledning och Internet med Micke Melander som drivkraft, fick en klart ökande betydelse.

Ekonomi för SBF var god under 90-talet. 1992 hade man som mål att ha minst 1 miljoner kronor i likvida medel. Det klarade man med god marginal. Resultatet just det året blev ett överskott på drygt 500 tusen kronor.

Vad fick då medlemmarna för sin medlemsavgift vid denna tiden?

Så här såg det ut:

Tidningen Svensk Bridge.....	50 kr
Utbildning, marknadsföring.....	40 kr
Styrelse, Riksmöte.....	15 kr
Landslaget.....	10 kr
Kansli, medlemservice.....	15 kr
Totalt.....	130 kr

En nyhet på 1990-talet var Bingo-Lotto, succéprogrammet i TV4, med

Bridgefestivalen introducerades 1995 i Skövde. Denna bild är från 1996 års SM-vecka, som festivalen då hette.

Loket som programledare. Programmet ger stora pengar till svensk idrott och även bridgen får några hundra tusen kronor per år, ett fint ekonomiskt tillskott.

Ungdomsbridgen jobbade som sagt i motvind. Bidragen uteblev i stort sett helt mot slutet av decenniet och rekryteringen av juniorer gick inte något vidare bra. De juniorer som började med bridge blev emellertid mycket framgångsrika och slog sig snabbt fram till både den nationella och internationella toppen. I slutet av 90-talet bestämde SBF att återförening SUBF med huvudförbundet igen. Motivet till skilsmässan hade varit bidragsrelaterat, men nu förelåg inte det skälet längre.

1999 gjorde SBF åter ett försök att bli accepterat som medlem i Rikssi-

drottsförbundet (RF), återigen blev det avslag. SBF jobbar vidare med frågan och en dag kommer det nog att gå vägen. Bridgen är ju t.ex. redan med i IOK så det är något förvånande att RF:s medlemmar är så konservativa i denna fråga. Idrott som inte innebär fysisk motion och är "svettframkallande" är ingen riktig idrott enligt RF. Har de försökt sig på att spela en tvådagars guld tävling någon gång, kan man undra?

1990-talet blev ett på många sätt händelserikt decennium med flera positiva aktiviteter. Svensk bridge står stark i slutet av 90-talet med ca 15.000 aktiva tävlingsspelare, god ekonomi och ett stort antal människor som ägnar sig åt trivselbridge utanför SBF.

Siffrorna för hela världen ser ut så här. I Europa finns det ca 400.000

aktiva tävlingsspelare, i USA ca 200.000 och i övriga världen ca 100.000.

Bridgen har en mycket bra och intressant produkt att erbjuda människorna även in på 2000-talet. Kan vi anpassa produkten efter människornas förändrade levnadsvillkor och önskemål kommer svensk bridge att snabbt öka. Kan vi dessutom fånga upp nya målgrupper som idag står helt utanför SBF, är det inte omöjligt att vi mycket snabbt kan närma oss 100.000 medlemmar där 20 procent är tävlingsspelare och 80 procent är trivselspelare. Alla nya tankar och idéer är välkomna. Hör gärna av dig med synpunkter till Sveriges Bridgeförbund.

Uppfinnaren Per Bergman tog kontakt med SBF för att Svenska Bridgeförlaget skulle lansera hans nya budlåda. Den visade sig snart vara överlägsen den gamla modellen och gav förlaget goda intäkter. Tyvärr blev det stridigheter med Jannerstens förlag angående budkorten. Patentinfrång m m hävdades. Efter flera år ledde det till en försäljning av förlaget, vilket gav en god kapitalförstärkning för förbundet. Så småningom tog Peter Ventura över försäljningen av bridge-materiel och tecknade också samarbetsavtal med förbundet.

2000-TALET

Med händelserna ovan har vi kommit en bra bit in på det nya seklet. Det finns all anledning att börja med Bridgefestivalen. I välkomstbulletinen 2012 skrev Lasse Persson: ”Vi arrangerar nu för 18:e gången vår svenska bridgefestival och utvecklingen de senaste åren har varit makalös. Vår svenska Bridgefestival är en folkfest och dito eldorado för alla våra bridge-spelare. Vi har nu laddat om kano-erna och hoppas återigen servera

ett förstklassigt arrangemang”. Hans avslutning pekar nog på det främsta skälet till framgångssagan. Med 38 namngivna funktionärer och ca 40 brickbytare är det fantastiskt att det fungerar nästan helt utan fadäser och att många deltagare betygar hur trevligt funktionärerna uppträder.

Festivalen startade ju 1995 på Billinge i Skövde, men efter nio år fanns det inte längre möjlighet att få plats med alla intresserade i Blå Hallen. Festivalen flyttade efter ett mellanspel i Malmö i samband med EM till Elmia i Jönköping, men redan 2008 var det dags för nya lokaler i Conventum i Örebro. Det senaste året, 2012, slogs alla tidigare rekord. Den populära fyrmannatävlingen Chairmans Cup, som namngivits efter det att förbundets ordförande Mats Qviberg sponsrat tävlingen i många år, mönstrade 135 lag. Det nya rekordet för antal deltagande par i en brons-tävling är 364 par och under hela festivalen spelade 7778 par. Utan tvivel är detta något unikt i Svensk Bridges historia och framgången understrykes av att både Danmark och Norge tagit efter. Det verkar nu vara dags för Europeiska Bridgeförbundet att också starta en festival av svensk typ.

I september år 2000 köpte förbundet ett programpaket av Thomas Brenning för datorisering av både tävlingar och administration. Snart blev programmet ”Ruter” alla klubbars beräkningsprogram, vilket dock krävde mycket utbildningsarbete från SBF:s konsulenter. Senare tillkom Bridgemate för att knappa in alla resultat vid bordet och tillsammans med Ruter och brickläggningssmaskin har särskilt partävlingsspelet fått en ny dimension. Både spelare och funktionärer har blivit tillfredsställda. Tänk bara på möjligheten att i lugn

och ro sitta hemma och granska både egna och andras insatser vid bordet. Utöver detta kan man ju idag få all information från klubben, distriktet, förbundet och bridgevärlden genom Internet. Möjligheterna att lära sig, träna, spela och titta på bridge på datorn bidrar säkert till att många tycker att bridgen har blivit roligare. Konsulenterna har med viss regelbundenhet besökt alla distrikt och förbundet har anordnat välbesökta utbidningshelger för klubbfunktionärer, lärare och tävlingsledare. Många rapporter vid styrelsemöten tyder på att verksamheten utvecklas väl. Vid riksstämmorna 2003 och 2005 fattades viktiga beslut om krav på medlemskap vid klubbspel och nödvändigheten att spela om mästarpoäng. Senare beslöt att avgiften för mästarpoäng skulle tas ut som en spelavgift för varje deltagare. Allt detta sammantaget har medverkat till att antalet medlemmar stigit med ca 1000 per år och SBF kan idag glädjas åt över 27 000 medlemmar. Samtidigt har genomsnittsåldern höjts till över 67 år.

Av någon anledning bytte förbundet 2003 namn till Förbundet Svensk Bridge (FSB) och därmed fick tidningen också döpas om till Bridge. En annan förändring inträffade 2006, när kansliet för första gången lokaliserades utanför Stockholm med en flyttning till Gävle.

FSB åtog sig, efter flera års förberedelser, att arrangera stortävlingen EM-lag 2004. Den förlades till Malmö och spelades parallellt med Bridgefestivalen. Arrangemanget var förstklassigt och de sportsliga framgångarna större än någonsin. De svenska damerna, Maria Grönkvist-Catharina Forsberg (nu Ahlesved), Pia Andersson-Katrine Bertheau och Catarina Midskog-Linda Långström segrade.

Lasse Persson, driftig medlem i förbundsstyrelsen i 30 år.

Herrlaget tog silver, slagna endast av nästan omöjliga Italien. Tråkigt nog höll inte de ekonomiska kalkylerna och hela arrangemanget blev ett ekonomiskt fiasko. Precis som 1936 fick förbundets ordförande gå in och lindra konsekvenserna.

Det har blivit fler guldmedaljer på senare år. 2006 blev det guld för Cecilia Rimstedt–Sara Asplund Sivelind i JVM-par. 2008 segrade Catarina Midskog i den individuella damtävlingen vid OS. Öppna EM-par 2009 vanns av Peter Fredin–Björn Fallenius. 2010 blev det guld för Daniel Gullberg–Johan Karlsson vid öppna JEM-par.

Antalet juniormedlemmar är fortsatt lågt, inte mycket över 200. På elitnivå är det däremot väl ställt. Särskilt på damsidan har ett antal unga flickor redan etablerat sig i landslaget, men det finns också ett antal pojkar, som är på god väg. Sveriges position som en ledande bridgenation kommer att vidmakthållas.

I en historik som sträcker sig över

åttio år är det naturligtvis många namn som borde nämnas. Av utrymmesskäl framhålles här endast två namn som redan funnits med i texten. Micke Melander har i mer än 20 år spelat en ledande roll inom svensk bridge. Han har i första hand arbetat som konsulent, men har också varit kanslichef och i ett antal år ledamot i EBL:s styrelse. Han har haft ett finger med i nästan allt som sker inom Svensk Bridge och fungerat som administratör, inspiratör och entreprenör.

Det andra namnet är Lasse Persson, Falkenberg. Han har nu medverkat i förbundets styrelse i trettio år. Han har alltid engagerat sig i alla frågor och ofta bidragit till goda lösningar, samtidigt som han höjt stämningen vid styrelsemötena. Det viktigaste skälet till att han omnämns här, är dock att han alltsedan starten varit högste ansvarig för Bridgefestivalen (SM-veckan). Man kan med fog hävda att Lasse ska ta åt sig en stor del av äran över framgångarna.

Redan under nittiotalet fick kansliet och konsulenterna en ny roll inom verksamheten. Tidigare hade kansliet skött administrationen, ibland med hjälp av den ende konsulenten. I ökande grad fick alla anställda ta ansvar för att utveckla bridgeverksamheten. Denna process har fortgått och säkert gett goda resultat under 2000-talet.

Det har redan nämnts att medelåldern på förbundets medlemmar är hög och att medlemstalet ökat med ca 10.000 under 2000-talet. Ökningen beror sannolikt både på att fler kursdeltagare fortsätter spela och på att ett antal klubbar, som tidigare inte tillhörde FSB, har anslutit sig. Man kan förmoda att de moderna hjälpmedlen Bridgemate, Ruter och brickläggningsmaskin har ändrat attityden till medlemskap i förbundet. Många fler kanske tycker att FSB gör nytta som motiverar medlemsavgiften.

Bland förbundets medlemmar kan man räkna med att mer än 20 000 är pensionärer och att många aktiva spelare har fyllt åttio år. Alla bridgearbetare kan känna sig stolta över att ge så många äldre ett mer innehållsrikt och kanske längre liv.

Låt mig berätta om en episod vid ett av mina få gästspel vid dagbridge.

Vinterfestivalen startade 2013.

Vid ett rondbyte fick jag veta att en av motståndarna vid nästa bord fyllt 93. Han blev spelförare, men när träkarlen lade upp sina kort, utbrast han: "Så får du väl inte bjuda pöjk". Det visade sig att partnern var 91.

Avslutningen passar väl in i den positiva beskrivningen ovan. Den 23 augusti 2012 vann Sverige sitt första globala mästerskap i öppen klass. Turneringen heter World Bridge Games och ersätter tidigare OS. Tävligen avgjordes i Lille och de svenska hjältarna var: Peter Bertheau-Per-Ola Cullin, Fredrik Nyström-Johan Upmark och Krister Ahlesved-Jonas Petersson. På vägen till finalen slog man USA, det mest meriterade laget i turneringen och därefter europamästarna Monaco. I finalen väntade Polen – och här blev det en utklassningsseger.

2013

Jubileumsåret kan bli något extra för våra vanliga medlemmar. Det började i januari med en ny festival, Vinterfestivalen. Det fortsatte i februari med en ny lagtävling, Stena Line Cup, där 680 lag tävlar om en plats i slutspelet i mitten av november. Den stora jubileumsbanketten hålls i Örebro den 30 juli.

S V E N S K
B R I D G E

80 ÅR ♦ 1933–2013

Hemma-EM i Malmö 2004 blev ett bottennapp ekonomiskt för förbundet, men en stor sportslig framgång. De svenska damerna tog guld. Fr v: Kathrine Bertheau, Catarina Midskog, Linda Långström, Anna Järup (kapten), Pia Andersson, Maria Grönqvist, Catharina Ahlesved (då Forsberg) och Bror Bjerner (coach).

Silver vid EM i Malmö 2004 blev det för detta gäng, efter "omöjliga" Italien. Fr v: Peter Bertheau, Magnus Lindkvist, Jan Kamras (kapten), Fredrik Nyström, Peter Fredin, Johan Sylvan, Per-Ola Cullin (coach), PO Sundelin och Tobias Törnqvist (coach).

Svenskt OS-guld!

Så kom den äntligen, den där riktigt stora framgången som Sverige väntat på. Sveriges öppna lag vann **OS-guld** i Lille, Frankrike, eller World Mind Sports Games som är det namn tävlingen går under sedan 2008 då bridgen anslöt sig till tankesportsparaplyet.

Förutom bridge deltar schack, droughts, go och xianqi (kinesiskt schack). Själva bridgeturneringen benämns World Bridge Games, men för att göra det enkelt för oss har vi i Bridge har vi valt kalla mästerskapet för OS kort och gott.

Sverige kvalificerade sig som tredje lag från sin grupp, men slog sedan ut Israel, USA och europamästarna Monaco innan Polen utmanövrerades i finalen. Därmed blev Sverige blott sjätte nation att vinna den prestigefyllda OS-bucklan *Vanderbilt Trophy*. Italien har fem segrar, Frankrike fyra, Brasilien, Polen och USA en vardera.

Lagkapten **Mats Axdorph** och coach **Jan Lagerman** gjorde allt rätt beträffande laguttagningar och förberedelser, men framför allt spelade **Fredrik Nyström, Johan Upmark, Peter Bertheau, Per-Ola Cullin, Krister Ahlesved** och **Jonas Petersson** den bästa bridgen.

Fredrik Nyström–Johan Upmark och Peter Bertheau–Per-Ola Cullin är två relativt nykomponerade par, med bara omkring ett år som parkombinationer. Samtliga fyra är världsstjärnor, men ett år tillsammans är kort tid i de här sammanhangen, även om man tränar mycket. Krister Ahlesved och Jonas Petersson är skickliga spelare med lång erfarenhet tillsammans som par, vilket är en stor styrka. De har dock inte alls samma internationella rutin som övriga spelare. Jan Lagerman är numera en rutinerad herre som mästerskapscoach. PG Eliasson hade (med den äran) utsett Mats Axdorph till tillförordnad kapten i Lille. Samtliga åtta känner varandra mer eller mindre, efter många års spel på samma klubb, vilket är en fördel när man ska kämpa ihop i flera veckor.

I skuggan av det öppna lagets guldmedalj skötte sig också Sveriges damer och seniorer bra. Damlaget förlorade en tuff kvartsfinal mot de blivande mästarna England. Seniorlaget såg länge ut att gå mot medalj i semifinalen mot slutsegrarna Ungern, men föll där och kroknade sedan även i bronsmatchen.

Det här var den enskilt största internationella framgången för ett svenskt landslag genom tiderna. Bridgehistoria!